

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ТРЕТЯ РЕДОВНА СЕССИЯ.

XXXII^о ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ 26 НОЕМВРИЙ 1881.

(Начало въ 12 часа 15 мин. послѣ пладнѣ подѣ прѣдѣдательството на прѣдѣдателя Г. Груева.)

Прѣдсѣдатель: (Звъни.) Засѣданието е отворено. Присѣтствующи членове 41, отсѣтствующи 13.

Секр. Гуневъ: Отсѣтствовать съ отпущъ 5: Пл. Панаретъ, Отецъ Тилевъ, Вазовъ, Милковски и Дим. Аргириади; безъ отпущъ 8: Беневъ, Д-ръ Владосъ, Гр. Филипополски, Енчовъ, Мюфти Ефенди, Ненчо Кръстевъ, Рабинъ Ефенди и Фр. Рейнолди.

Прѣдсѣдатель: Г-нъ Секретаръ ще прочете протоколътъ отъ вчерашното засѣдание, понеже протоколътъ отъ завчерашното засѣдание, по причина, че е боленъ секретарътъ не е още готовъ.

Секр. Гуневъ: (Прочита протоколътъ отъ XXXI засѣдание.)

Прѣдсѣд: Има ли нѣкой да направи нѣкоя забѣлжка?

Д-ръ Янкуловъ: Спорѣдъ моя часовникъ, вчера на 12^{1/2} бѣхъ тука и азъ незнамъ защо съмъ записанъ отсѣтствующъ.

Д-ръ Хакановъ: Азъ мисля, че Г-нъ Д-ръ Янкуловъ много добръ ще направи да не подига тоя въпросъ, за да не изгубимъ и днешний день безъ да свършимъ никаква работа. Г-на Янкулова го нѣмаше на 12 часа, когато се е отвори засѣданието, за това да не се подига тоя въпросъ.

Прѣдсѣд: Има ли нѣкой да направи нѣкаква забѣлжка върху протоколътъ? (Нѣма.) Протоколътъ е приетъ. Г-нъ Секретаръ ще прочете прошенията, които сж постѣпили въ Обл. Събрание.

Воденчаровъ: Г-да! Най-сетнѣ . . . (Шумъ.)

Прѣдсѣд: Нѣмате думата! Минуваме на дневний редъ. Имате право да правите забѣлжки, но да се говори за нѣща, които не сж на дневний редъ, не е законно. (Гласове: да се гласоподава протоколътъ!) Г-нъ Секретаръ ще прочете прошенията. (Шумъ. Гласове: да се гласоподава протоколътъ!)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Прошение отъ Карловскій Гр. Съвѣтъ, съ което моли Обл. Събрание да му отпусне едно достаточное количество за да могатъ да покриятъ дефицитътъ на училищный бюджетъ.

2. Прошение на кметовѣтъ отъ общинитѣ Косъ-бунаръ, Дервентъ-Ени-Махала, Мюселымъ, Бара-Аланъ и Татарово, Х. Елеска Околия, съ което молятъ Обл. Събрание да направи потребното за да имъ се позволи да пущатъ добитъцитѣ си въ пасбищата на съседнитѣ села, понеже нѣматъ достаточна паша за добитъкътъ си.

3. Прошение отъ Михаила Димитрова отъ с. Твърдица, Ново-Загорска Околия, който подалъ миналата сессия на Обл. Събрание прошение, съ което като описвалъ своето лошо положение, искалъ да му се подобри положението, но не се обърнало внимание; за това моли Събранието да му се даде нѣкоя помощ. и

4. Прошение отъ жителитѣ на селата Раково и Нейково, Котленска Околия, съ което като се оплакватъ отъ Сливенското Фин. Управление, че продавало меритъ имъ на каракачанитѣ дори до самитѣ имъ къщи, вслѣдствие на което за тѣхнитѣ добитъци не оставало нито педя мѣсто, молятъ Събранието да обърне внимание на просбата имъ.

Прѣдсѣд.: Тия прошения ще се прѣпататъ на прошетарната комисия. Има прошения отъ нѣколко души депутати, които искатъ отпущъкъ по за нѣколко дня.

Секр. Гуневъ: (Чете): «По причина на болестъ искамъ отпущъкъ за нѣколко дня. Св. Тилевъ. » (Гласове : да проводи свидетелство !)

Д-ръ Хакановъ: Мисля Г-да, когато ни каже единъ чловѣкъ че е боленъ, трѣбва да го вѣрваме. За сега немога ви да' свидетелство за Отца Тилева, защото незная какво има. Каза ми, че е боленъ, но азъ го неприялъдахъ.

Прѣдсѣд.: Отецъ Тилевъ иска отпущъкъ. Приема ли Събранието да му се даде? (Гласове : приема се ! Други гласове : неприяема се !) Приема ли Събранието? (Гласове : да се гласоподава за колко дня).

Гирджикоевъ: Искамъ думата върху отпущъкътъ на Отца Тилева. Споредъ менъ, неопредѣленъ отпущъкъ, Събранието неможе да даде никому. Трѣбваше да каже колко дня иска отпущъкъ.

Д-ръ Хакановъ: Това, което знаа е, че Св. Тилевъ бѣше дошълъ тука и си отиде, защото му бѣше злѣ. Азъ мисля, че почитаемото Събрание, като знае че Св. Тилевъ не отежтствува, когато е здравъ, то трѣбва да му се даде отпущъкъ.

Гирджикоевъ: Прѣдлагамъ да му се даде 5 дня отпущъкъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ прѣдлага, да се даде на Отца Тилева 5 дня отпущъкъ; приема ли се? (Приема се). Пристъпваме къмъ дневний редъ. Забѣлявамъ ви, че нѣма никого отъ комисаритѣ на Н. Сиятелство, безъ които съгласно съ 98 чл. отъ Орг. Уставъ неможе да се пристъпи до разисквание.

Величкоевъ: Ми се чини, че върху тоя въпросъ сме се произнесли въ прѣдидущата сессия. Ако искатъ да дохождатъ, нѣка дохождатъ, ако неискатъ да дохождатъ, ние пакъ ще си засѣдаваме, защото ние когато неработимъ отбиватъ ни по 40 гр., а тѣмъ неотбиватъ.

Юруковъ: Въпросътъ е вътрѣшенъ. Това, което ще разискваме днесъ неинтересува Г-да комисаритѣ, слѣдователно ние можемъ да продължаваме и безъ тѣхъ.

Бояджиевъ: Въ всяко засѣдание трѣбва да присѣдствуватъ Г-да комисаритѣ.

Прѣдсѣд.: 98 чл. отъ Орг. Уставъ казва, (Чете): «Въ всяко засѣдание, Той трѣбва да бѣде прѣдставенъ поне чрѣзъ единъ отъ Главнитѣ Администратори или чрѣзъ единъ комисаръ. »

Ив. Ст. Гешовъ: Искамъ думата върху това (*Прѣдсѣдатель*: сега имаме другъ въпросъ.) Г-не прѣсѣдателю! Могъ да имамъ право да говоря. Ние и други пакъ сме имали прецедентъ. Всѣкой помни, че въ третъ минали сесии много пакти сме разисквали безъ присѣтствието на Г-да комисаритъ на правителството; и безъ тѣхното присѣтствие сж се земали рѣшения. Даже много пакти при тѣхното отсѣтствие мнозина отъ Г-да депутатитъ сж се ползували отъ случая да напомнятъ, че Г-да комисаритъ недохождатъ и даже сж искали (депутатитѣ) да дохождатъ комисаритъ въ всѣко засѣдание. Така, ако отворимъ протоколитъ отъ миналитъ сесии ще видимъ, че безъ комисаритъ се е вършила работа. Затова азъ би желалъ да си не губимъ врѣмето напраздно да ги чакаме, но да си глѣдаме работата.

П. Димитровъ: Тѣй като Г-да комисаритъ незнаятъ, че засѣданията отъ сега нататкъ ще се отварятъ на 12 часа, то да ги увѣдомимъ.

Гирджиковъ: Орг. Уставъ изисква, да има най-малко по единъ комисаръ въ Обл. Събрание отъ страна на правителството, т. е. отъ страна на Гл. Управителъ. Щомъ нѣма ни единъ комисаръ, азъ незная, кой ще съобщава нашитъ рѣшения на Гл. Управителъ.

Прѣдсѣд.: Има двама отъ администраторитъ вѣнка и ние ги поканихме.

Гирджиковъ: Щомъ сж повикани и не сж дошли, ние можемъ да си работимъ. (*Ген. Стрекеръ* дохожда. *Единъ гласъ*: той не е комисаръ!)

Прѣдсѣдатель: Пристъпваме на дневний редъ. Думата има Г-нъ Милковски.

Милковски: За прѣдложението, което направихъ вчера и което се отложи за днесъ, се разисква доста. Това прѣдложение никакъ нѣмахъ намѣрение да го прѣдложамъ, но като глѣдахъ, че се намираме въ неловко положение: едни присѣтствуваха въ засѣданията, други не присѣтствуваха и до края на засѣданията неоставаха достаточнo число членове за да може да се земе рѣшение, както и миналото засѣдание се затвори защото нѣмаше достаточнo число депутати; тѣй всѣкога засѣданията сж се затваряли по причина, че Събранието не е било въ пълнѣнъ съставъ. Прѣдъ видъ на тия съображения, азъ направихъ това мое прѣдложение т. е. да става провѣрка на депутатитѣ, както при отварянието, така и при затварянието на засѣданията; и ония Г-да прѣдставители, които отсѣтствуватъ при отварянието или при затварянието на сесията, да се лишаватъ отъ дневното си възнаграждение.

Ив. Ев. Гешовъ: За втори пакъ тоя въпросъ дойде въ Обл. Събрание въ вчерашното засѣдание и за втори пакъ се забѣлѣжава, че той е единъ въпросъ, който се досѣга до Вжтр. Правилникъ, за който сме избрали една комисия за да го прѣглѣда, допълни и измѣни. И вчера пакъ, както и попереди се изрѣкоха отъ нѣкои Г-да депутати думи и изразиха очудвания, защо комисията да не е представила до сега рапортъ. Като членъ отъ тая комисии, днесъ съмъ натоваренъ въ нейно име да кажа на почитаемото Събрание, че комисията въ последното си засѣдание, като зе прѣдъ видъ, първо, че малко врѣме остава на Обл. Събрание и второ, че повече отъ членоветѣ 'и сж заняти и съ други по-наляжащи работи, дойде до заключение да не прѣдстави рапортъ въ тая сесия, но да помоли Събранието да и' дозволи, слѣдъ сесията да прѣработи правилникътъ и въ бѣдѣщата сесия да прѣдстави това, което ще изработи помежду двѣтъ сесии и тогава да се гласоподава. Въ сжщото врѣме отъ комисията съмъ натоваренъ да кажа още това, че тя отъ своя страна приема прѣдложението на Г-на Милковски, сир. прочитанието на имената да става два пакти: въ началото и въ края на засѣданието, и ония които липсватъ на първата или втората провѣрка да губятъ възнаграждението си.

Ив. Ст. Гешовъ: Благодаря на почитасмата комисии за всичкитѣ 'и трудове и грижи, които е полагала за изпълнение на задачата, която 'и бѣше възложена и научихме се, че въ последното си засѣдание, което е имала наскоро, е зела рѣшение, което Г-нъ

Гешовъ има честта да ни съобщи. Заключениеята сж практически и можемъ да ги приемъ. Колкото за прѣдложението на Г-на Милковски, има да кажа, че и то е добро, но по-добръ е да си слѣдваме работата за да неизгубимъ и днесъ както вчера три часа врѣме.

Д-ръ Хакановъ: Подкрѣпямъ прѣдложението на Г-на Милковски.

Воденчаровъ: Подкрѣпямъ прѣдложението на Г-на Милковски, желая да се тури на гласоподаване и да се свърши работата.

Юрковъ: Приемамъ прѣдложението на Г-на Милковски, обаче по тоя редъ да става това: всеки пжтъ при влизанieto трѣбва да се звъни и когато се прочита списъкътъ пакъ да се звъни, защото нѣкой при прочитанието може да е вътръ. Не е право, щото и ония които минутно отсѣтствуватъ да се лишаватъ отъ възнаграждението. Освѣнь това, трѣбва да се знае, да ли прѣдложението ще има сила само за тая сесия. Всѣка вечеръ, когато дойде врѣме да се отложи засѣданието, да се провѣрватъ депутатитъ.

Наумовъ: Подкрѣпямъ прѣдложението на Г-на Милковски.

Прѣдсѣдателъ: Туриамъ го на гласоподаване. Г-нъ Милковски прѣдлага: « провѣрката на депутатитъ да става, както при отварянието така и при затварянието на засѣданието и ония, които отсѣтствуватъ въ първата или втората провѣрка, да се лишаватъ отъ дневното възнаграждение. » Които сж съгласни да се приеме това прѣдложение да станатъ прави. (Болшинство.) Прѣдложението на Г-на Милковски се приема съ 20 гласа противъ 18. (Гласове отъ дѣсно: второ гласоподаване да стане!) Нѣма нужда. Минуваме на дневний редъ. Моля Г-да докладчицитъ, ако иматъ готови рапорти да ги четжтъ. (Гласове: второ гласоподаване!) Ако има готови рапорти да дойджтъ докладчицитъ. (Викове: второ гласоподаване Г-нъ Прѣдсѣдателю!) Г-да! Гласоподаючи бѣхж 38: 20 приематъ, 18 не приематъ.

Воденчаровъ: Искамъ думата!

Прѣдсѣдателъ: На дневний редъ имаме прочитание рапорти на комиссиитъ. Има ли нѣкоя комисиия готовъ рапортъ? (Нѣма.) Тогава минуваме къмъ разглеждане *законопроектитъ за прѣобръщаніе въ свободна собственостъ на вакѣфскитъ недвижими имоти.*

Д-ръ Янсуловъ: Азъ съмъ за тоя законопроектъ и моля да го приемемъ по принципъ и да пристѣпимъ къмъ разискванието му, за да се рѣши день напредъ тоя важенъ въпросъ. Причинитъ които ни каратъ да го приемемъ сж тия че много злоупотрѣбления ставатъ отъ двѣ години насамъ и въ разстояние на тия двѣ години отъ началото на новото ни положение до сега, управителитъ на тия имоти сж станали като тѣхни владѣтели и сж направили голѣмъ ущърбъ, както на хазната, така и на учрѣжденията на които сж посветени тия имущества, тѣй щото тоя въпросъ нетърпи никакво отлагание. Напр. Мютевеллиитъ сж зимали произволно приходитъ отъ тия земи и сж ги давали на частни лица. (Шумъ. Не чюз се.) Това положение на работитъ, ако се продължава още нѣколко години, ние ще достигнемъ до тамъ, щото не ще можемъ да направимъ никакъвъ законъ. Затова моля почитаемото Събрание, за да се прѣкратятъ тия злоупотрѣбления, да се тури край на тия нередовности и да се уреди тоя въпросъ.

Воденчаровъ: Мисля Г-да, че нетрѣбва много да се разисква върху законопроектътъ: да ли да се приеме или не, защото това ни налага 484 чл. отъ Орг. Уставъ. И дѣйствително, ние виждаме, че първата часть на тоя законопроектъ е заменъ отъ Устава, а втората е отъ специалната комисиия, която се занимава съ изработванието му и която е изложила нѣкакви формалности, за прѣобръщанieto на вакѣфскитъ имоти въ свободна собственостъ. Зарадъ туй, като членъ отъ тая комисиия, моля почитаемото Събрание да

приеме законопроектът изцъло, да го разгледва членъ по членъ; защото това ни се диктува отъ Орг. Уставъ.

Юрковъ: Имаше нужда нито Г-нъ Янкуловъ, нито Г-нъ Воденчаровъ да защитаватъ законопроектътъ, защото това ни се заповѣда отъ основний ни законъ и слѣдователно не трѣбватъ никакви разисквания. Прочее, всѣко разисквание е излишно. (Ржкоплекания.)

Прѣдсѣдателъ: Понеже разискванието изцъло е исчерпано, то го турямъ на гласоподавание. Които приематъ тоя законопроектъ изцъло да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се. Желаетъ ли Събранието сега да пристѣпи къмъ разисквание членъ по членъ. (*Гласове*: Желаетъ!) Тогава пристѣпваме.

Секр. Гуневъ: (Чете заглавието:)

« Законопроектъ за прѣобръщанieto въ свободна собственостъ на вакъфскитѣ недвижими имоти. »

(Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:)

« Глава I. — Общи распорѣждения. »

Чл. 1. Всички вакъфски земи и други недвижими имоти, отъ каквато категория и да сж, се прѣобръщатъ въ свободна собственостъ на настоящитѣ имъ законни държатели или на имѣющитѣ право вмѣсто тѣхъ, слѣдъ като се изпълнятъ формалноститѣ, които сж предписватъ отъ настоящий законъ. »

Калчовъ: Азъ мисля, че както въ заглавието, така и въ първий членъ трѣбва да се каже: « всичкитѣ вакъфски земи и недвижими имоти, » за да се неразбиратъ и други т. е. невакъфски недвижими имоти.

Златаровъ: Естествено е, че ако нѣма вакъфска земя, немогатъ да се направятъ и други недвижими имоти. Земята по-напрѣдъ трѣбва да е вакъфска. Заради това, щомъ земята е вакъфска, то и построенитѣ на нея стежания сж вакъфски.

Ив. Ев. Гешовъ: Щѣхъ да кажа, че тоя членъ е земенъ отъ 486 чл. на Орг. Уставъ.

Д-ръ Янкуловъ: Азъ би помолилъ Г-на Калчова да ми каже, да ли земята е движима.

Калчовъ: Азъ искахъ да се каже: « вакъфски земи и други недвижими имоти, » защото и самий чл. 10-й ги раздѣля. Затова заглавието и първий членъ трѣбва да се измѣнятъ.

Величковъ: Г-нъ Калчовъ нѣма право, защото съ « *други недвижими имоти* » не се разбира, че сж вакъфски недвижими имоти, но може да се разбиратъ какви да било недвижими имоти. Ония, които сж правила тоя членъ, искали сж да кажатъ: *всички вакъфски земи и недвижими имоти отъ която категория и да сж тѣ*.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Величковъ прѣдлага да се исхвърли думата « други ».

Д-ръ Хакановъ: Азъ мисля, че понеже тоя членъ е зетъ отъ Орг. Уставъ, да се турятъ още нѣколко думи, които не сж турени и тогава ще стане по-хубаво. Текстътъ на Орг. Уставъ казва, (Чете:) « Земнитѣ и други недвижими имоти, които като *посвятени имоти* или *вакъфи*, зависатъ отъ религиозни мюсулмански или немюсулмански общества или отъ мюсулмански или немюсулмански религиозни, училищни или благотворителни завѣдения ». Ми се чини, не ще бѣде злѣ ако се притурятъ въ членъ 1-й и други думи или се земе буква по буква членътъ на Орг. Уставъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Величковъ прѣдлага, да се исхвърли думата *други*.

Калчовъ: Азъ настоявамъ да се каже «вакувски *земи и други* недвижими имоти».

Дир. Кесляковъ: Не е лошо да си стои думата *други*, защото освѣнъ *земи* има и *други* вакъфски недвижими имоти, тѣй щото думата *и други* си има мѣстото тука. Нѣка се несмуцава разумътъ на тия, които искатъ да кажатъ, че се разбирало нѣщо друго. (*Величковъ*: Убѣдихъ се; отгѣглямъ си прѣдложението).

Воденчаровъ: Да се остави членътъ както си е, защото той е и 486 чл. на Орг. Уставъ. Ако отидемъ по-нататѣкъ ще видимъ, че вакъфскитѣ имоти се раздѣлятъ на двѣ категории, т. е. раздѣлятъ се на *вакъфски недвижими имоти* и земи обработени и необработени. Подъ *недвижими* имоти се разбиратъ зданията, а подъ другата категория се разбиратъ земитѣ.

Прѣдсѣд.: Комисията приема тоя членъ безъ измѣнение. Г-нъ Величковъ прѣдлага да се исхвърли думата *други*. (*Величковъ*: отгѣглихъ си прѣдложението.) Тогава членътъ се приема, както си е? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 2. Всички вакъфски и господарски права и служебности, на които сж биле подложени вакъфскитѣ земи и други недвижими имоти се отмѣняватъ и оставятъ унищожени.» (Прима се).

(Чете:) «*ГЛАВА ВТОРА. За недвижимитѣ имоти, които сж прямо притежание на религиозни общества или на религиозни, училищни и благотворителни завѣденія.*

Чл. 3. Всички земи и други недвижими имоти, които се притѣжаватъ направо отъ религиозни общества или отъ религиозни, училищни или благотворителни завѣденія, оставятъ си собственостъ на тия общества или завѣденія.» (Приема се).

(Чете:) «Чл. 4. Всяко отъ рѣченитѣ общества или завѣденія е длѣжно да се снабди въ растояние на двѣ години, отъ денѣтъ на обнародванието на настоящий законъ, съ владала за колкото такива недвижими имущества има.» (Приема се.)

(Чете:) Чл. 5. Тия недвижими имоти немогѣтъ нито да се залагатъ (ипотекуватъ), нито да се отчуждаватъ, освѣнъ ако отчуждението стане за добръ доказана обществена ползностъ, съ исклучение всякога обаче на сгради, които служатъ за богослужение на признатитѣ религиозни общества».

Дир. Странски: (Отъ депутатското мѣсто.) Нѣма нужното число депутати . . . (Дохожда отъ вѣнъ Юруковъ.) Сега като влезе Г-нъ Юруковъ ставаме 23 души.

Ив. Ст. Гешовъ: Ето резултатътъ отъ прѣдложението на Г-на Милковски. (Гласове: 28 души сме; можемъ да слѣдваме!)

Величковъ: Тогава да слѣдваме. Има въ тоя членъ нѣща, които трѣбва да се промѣнятъ. Тукъ има тѣжки условия за отчуждението на вакъфскитѣ имоти. Казва се, че за обща ползностъ се отчуждаватъ; но за тая обща ползностъ, кой ще е компетентенъ да се произнесе: да ли сѣдилището, или е достатъчно едно свидѣтелство отъ общината, че се припознава за нужно това отчуждение и залагане на тия имоти. Ми се чини, че това условие за залагане на недвижимитѣ имоти е нужно.

Дир. Кесляковъ: Такива имоти именно не се отчуждаватъ, освѣнъ за общеползностъ се експроприиратъ. Касателно залагането тоя членъ не се отнася. Тука се разумѣва, че ако има вакъвски недвижими имоти, могѣтъ да се експроприиратъ за общеползностъ т. е. отнася се само до експроприация, а не и до залагане.

Златаровъ: Въпросътъ на Г-на Величкова е, да се каже: кое сѣдилище ще сѣди за общеползността. Ние имаме законъ за експроприация и слѣдователно нѣма нужда да сиѣшаваме тоя въпросъ.

Ив. Ев. Гешовъ: Въ тоя членъ друго нѣщо гложда. Съ тоя членъ се прави исклучение за сградитѣ, които служатъ за богослужение на религиознитѣ общества. Това ми се вижда нѣкакъ, като извънредни привилегии на такива сгради, които въ нѣкои случаи Г-да могатъ да сж такива, които обществената полъзность да изисква да се махнатъ. Защо да туряме тия исклучения? Въ самий Орг. Уставъ не виждаме да се прави такова исклучение за подобни завѣдения. Има единъ членъ, който казва, че религиознитѣ общества си запазватъ движитѣ и недвижими имоти; втората алинея казва, че неможатъ да се експроприратъ, освѣнъ по началата показани въ закона; но въ тоя членъ, нѣма никакво исклучение за мѣстата, които служатъ за богослужение на религиознитѣ общества. Азъ мисля, че наистина могатъ да се поврѣждатъ нѣкои интереси, но има по-високи интереси на публичната хигиена, които могатъ да изискватъ отчуждението. Най-послѣ едно правителствено постановление, може да изисква щото едно старо за богослужение здание да се отчужди; тогава защо да не може да се експроприра? Когато Орг. Уставъ неправи никакво исклучение, защо да правимъ ние? Заради това азъ прѣдлагамъ да се махнатъ послѣднитѣ два реда и да се спрѣ членътъ до думитѣ; «на общественна полъзность», а другитѣ думи да се махнатъ.

Величковъ: Тоя членъ — ми се чини — страда въ много отношения. Първо, незная какъ можемъ да принудимъ общинитѣ да неотчуждаватъ своитѣ недвижими имоти. Напр. една община има единъ ханъ или два дюкяна, които неприясятъ никаква полза. Общината да положимъ, иска да ги продаде, за да си купи други имуществва, които да и' принасятъ по-гольма полза. Какъ ще принудимъ общината да не продаде безполезнитѣ имоти за да си купи други по-добри имуществва? Въ чл. 3-й се говори (Чете го.) Тукъ вече не е думата за вакъфитѣ, но за всѣкакви недвижими имоти, които се притежаватъ отъ нѣкое религиозно общество или училище; но не сж *собственностъ* ония вакъфи, за които казва Г-нъ Златаровъ сега. Както знаете много училища иматъ свои имоти. Тия имоти могатъ ли да ги отчуждаватъ? — До сега можаше, но чл. 3-й — задължава сега тия училища да ги направятъ своя собственностъ и съ силата на чл. 5-й неможатъ да ги отчуждаватъ. Азъ по моему не разбирамъ това задължение да не може едно общество да отчужди своитѣ имоти. Въ тоя смисълъ е употребена думата *експроприация*. *Експроприация* употребена въ тоя членъ е една и сжща дума и има едно и сжщо значение съ *отчуждение* и *експроприация*. Това е второ. Третето нѣщо което не разбирамъ въ тоя членъ е, исклучението което се прави за богослужебнитѣ сгради и религиознитѣ общества. Немога да разбира, когато утрѣ се направи единъ планъ за града ни, планъ направенъ спорѣдъ закона и спорѣдъ днешнитѣ условия и още одобренъ отъ Гл. Управителъ, и ако спорѣдъ тоя планъ потребва да се махне една черква, джамия или хавра, та да не може да се махне или сѣче, когато на хиляди други хора се експроприратъ къщитѣ за да се направятъ улици т.з. Това не е право и това исклучение трѣбва да се заличи, тѣй — щото тоя членъ да се измени. Приемамъ да се нехипотекуватъ такива имоти, но немога да приема, да се не отчуждаватъ. Спорѣдъ менъ, тоя членъ трѣбва да стане тѣй: «Тия недвижими имоти неможатъ да се залагатъ». Втората алинея да стане: «Могатъ да се експроприратъ за обща полъзность,» и работата е свършена.

Д. Болджиевъ: Мисля, че ако приемемъ тоя членъ тѣй, както каза Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ, нѣма да има такъвъ страхъ, какъвто прѣдложи Г-нъ Величковъ, че общинитѣ нещѣли да могатъ да продаватъ своитѣ имоти, когато тѣ виждатъ да нѣма приходи отъ тѣхъ; но тука е казано, че отчуждение може да стане, ако се види за нужно, за *една добръ доказана общественна полъзность*. Щомъ остава тая алинея, мисля, че всѣко общество ще може да продава имотитѣ си, и намѣсто тѣхъ да си купува други. Азъ

разбирамъ, че съгласно съ чл. 5-й общината може само да направи едно отчуждение за да си земе други нѣща съ нѣкои добръ доказани приходи или по-плодородни мѣста и пр. Колкото за изхвърлянето на последната алинея, азъ съмъ съвършено съгласенъ, защото знаа, че ние ще си противорѣчимъ на единъ законъ, който миналата година гласоподавахме и въ който е казано, че могатъ да се отчуждаватъ всѣкакви недвижими имоти, когато това се изисква за една обща полъзность или за едно общо добро, и можемъ, ако оставимъ тая последна алинея, да направимъ много голѣми прѣчки. Напр. всѣки градъ ще си направи по единъ планъ и тамъ, гдѣто трѣбва да мине улица има една черква, джамия, теке или хавра; тогава, ако оставимъ последната алинея, нѣкой нѣма право да ги покътне. Тогава не ще ли да бѣде по-голѣма врѣда? Заради това да се приеме членъ 5-й до думитъ: «добръ доказана общественна полъзность,» и тогава нѣма да се упасаваме отъ страхътъ, който предвижда Г-нъ Величковъ, ако приемемъ чл. 5.

Юруковъ: Нѣмамъ нищо противъ казаното отъ Г-на Величкова. но ще забѣлжа само това, че първата часть на тоя членъ е земена именно отъ забѣлжка б чл. 486 на Орг. Уставъ. Колкото за исключенията, които се правятъ, то комиссията, която е съчинявала законопроектъ е изложила мотивитъ, по които е имала предъ видъ, щото бого-служебнитъ здания да се турятъ въ едно особено привилегирувано положение. Прочее, Събранието е свободно да приеме или отхвърли последната часть на тоя членъ; а колкото за първата часть, трѣбва да си остане сжщата, защото е земена отъ забѣлжка б на чл. 486 отъ Орг. Уставъ.

Д-ръ Янсуловъ: Г-да! Азъ съмъ на мнѣние, тоя членъ да се раздѣли на най-простъ дѣлителъ, т. е. спорѣдъ мене достаточенъ е да се каже тѣй: «тия недвижими имоти немогътъ да се залагатъ.» Толкова стига. Дѣто се казва въ 3-й чл. «Всички земи и други недвижими имоти, които се притежатъ направо отъ религиозни общества и пр. . . *остаятъ си* собственность на тия общества или завѣдения;» ще каже, че ние даваме право да си притежава човекъ иманието, както трѣбва; а по долу му туряте ограничение. Освѣнъ това, ограничението прѣчи на много други общеполезни нѣща, които исказаха г. г. Гешовъ, Величковъ и Бояджиевъ. Второ, ако приемемъ думитъ «добръ доказана общественна полъзность,» ще има пакъ голѣми прѣчки. Прѣчкитъ ще състоятъ въ това, че едно село или единъ градъ никога немогътъ да се съгласятъ за едно и сжщо нѣщо, че е общеполъзно или общеврѣдително. Все ще има хора на противно мнѣние. И щомъ има такава алинея, нищо не ще може да се урѣди. Напр. прави се училище или черква, воденица или дюкянъ. Ако потрѣбватъ пари за да се направи и друго нѣщо по-полъзно, неще могътъ да продаждъ нищо, защото ще бѣде противозаконие. Ще кажатъ нѣкои, че тая обща полъзность не е доказана. Отъ друга страна не трѣбва да се исключаватъ богуслужебнитъ домове на религиознитъ общества, защото най-послѣ, сега става съвършено прѣустройство на градовѣтъ и селата, тѣй щото не може да се тури никакво ограничение, когато — както справедливо забѣлжиха г. г. Величковъ и Гешовъ — на хиляди други хора могътъ да се отчуждаватъ имуществата. Това не е право и трѣбва да се неприема. Затова моля почитаемото Събрание да приеме членътъ до думата «*хипотекува.*»

Матакиевъ: Чудно ми е за тия Г-да, които сж противъ членътъ, защото стоятъ толкова време, а не зематъ Орг. Уставъ да погледнатъ. Тоя членъ, Г-да, не е друго нищо, освѣнъ едно разширение на члѣнътъ въ Орг. Уставъ. Тука се говори за недвижими имоти и вакѣфи и забѣл. Б на чл. 486 отъ Орг. Уставъ казва: (Чете:) «Горьспоманѣнитъ недвижими имоти и ония, които сж отрѣдени за жилище на върослужителитъ на различнитъ припознати въ-руслужения немогътъ нито да се продаждъ, нито да се заложатъ.» Това е казано въ

Орг. Уставъ, и работата се свършва. Колкото за последната алинея, тамъ гдѣто се казва, че немогатъ да се отчуждаватъ сгради, които служатъ за богослужение, това е дѣло на Събранието и мене ми се чини, че това се запрѣщава и въ турския законъ за вакъфитѣ. Но сега остава на Събранието, ако иска да измѣни единъ законъ.

Златаровъ: Добър казиха нѣкои, че запрѣщението е прѣдвидено отъ 486 чл. на Орг. Уставъ забѣл. Б, а дозволеніето за отчуждение е прѣдвидено въ чл. 341. Комиссията е прѣдвиждала това и като е имала прѣдъ видъ състояніето на населението, искала е да се нерушкатъ убѣжденията на религиознитѣ общества. Азъ мисля, че тоя мотивъ може да се земе подъ внимание, защото тукашното население не е до толкова просвѣтено, не е изчезналъ фанатизмътъ, тѣй щото да му побутнешъ молитвенний домъ, то ще го счита за обида и неправда, именно, комиссията се е водила по тия съображения, когато е създавала тоя законъ. Но Обл. Събрание е свободно да приеме или отхвърли това що се касае до богослужебнитѣ здания, по все таки, трѣбва да се има прѣдъ видъ състояніето на населението, което не е толкова просвѣтено щото да може да се отърве отъ фанатизмътъ.

Нейчовъ: Мотивитѣ, които сѣ внушили на почитаемата комиссия притурката на чл. 5 сѣ истинни и достоуважаеми. Но тия мотиви Г-да мисля, че авторитѣ на Орг. Уставъ сѣ имали прѣдъ видъ, защото и въ самата европейска комиссия, която е работила Орг. Уставъ имаше членове, които много се интересуваха да се нерушкатъ убѣжденията на хората. Тия автори, за които гозори сега, трѣбва да сѣ имали прѣдъ видъ, че ще дойде день въ който формитѣ на градоветъ и на зданията ще се промѣнятъ, но тѣ сѣ имали прѣдъ видъ и това, че и населението ще се покорява на законитѣ, когато сѣ справедливи и полезни, по то се непокорява на произволни закони. Много добро е, когато общественни имоти се продаватъ за обща полезностъ и чл. 341 не прави никакво изключение. Тоя членъ казва, че се отчуждаватъ, когато се изисква отъ по-големи интереси. Тоя членъ посвѣщава интереситѣ на едно религиозно общество и то най-големи тѣ интереси. Затова ние ще отидемъ противъ тоя членъ, ако не позволимъ да се продаватъ такива имоти, които принадлежатъ на религиознитѣ общества. Г-да! човекъкъ има душа и умъ, но има и тѣло и здравие, затова трѣбва да му се обезпечи начинътъ за живѣяние. Азъ незная какъ хората ще могатъ да живѣятъ въ улици, прѣзъ които неможе да прѣмине вѣтръ. Заради това отъ всѣка нужда е за насъ, да ненаправимъ законъ, който да не позволява отчуждението, защото нашитѣ улици още не сѣ направени както трѣбва и затова моля да се приеме въ членътъ и това: да се отчуждаватъ всѣкакви сгради.

Воденчаровъ: Отеглямъ си думата.

Милковски: Отказвамъ се.

П. Димитровъ: Азъ щѣхъ да кажа тоза, че отчуждението става на основание на 341 чл. отъ Орг. Уставъ. 2-а ал. казва, че за общественна полезностъ се отчуждаватъ или експроприиратъ какви да било имоти, било общински, било богоугодни завѣдения. Но тука сега има нѣкаква разлика. Нѣкои предлагатъ да се изостави последната фраза: «сѣ изключение всѣкога обаче на сгради, които служатъ за богослужение на припознатитѣ религиозни общества». Азъ би поддържалъ това мнение, ако ми се каже отъ официалната трибуна какво се разбира подъ фразата, че немогатъ да се отчуждаватъ имотитѣ на припознатитѣ религиозни общества.

Найденковъ: Нѣма вече какво да се разисква, Г-нъ Димитровъ може да прочете мотивитѣ и ще види по какви съображения се е водила комиссията. Комиссията ни из-

лага причинитъ. Тъ сж съ други думи простотата и фанатизмътъ. Азъ мисля, че слѣдъ думитъ на Г-на Нейцова, трѣбва да се гласоподава членътъ.

Прѣдсѣдатъль: Има ли още нѣкой да говори? (Нѣма). Разискваніята сж изчерпани и азъ ще туря на гласоподавание поправкитъ. Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ прѣдлага да се остави тоя членъ до думитъ: «обществена полѣзность». Г.г. Величковъ и Янкуловъ прѣдлагатъ да се остави тоя членъ до думата «хипотекува».

Геличковъ: Това, което искахъ да кажа е, че нѣма нищо общо между едното отчуждение и другото. Едното е отчуждение или продаване, а другото е експроприиране за «добър доказана общественна полѣзность.» Ако се оставятъ думитъ: «немогатъ да се отчуждаватъ», тогава трѣбва да се притури: «можътъ да се турятъ на отчуждение за добър доказана общественна полѣзность».

Прѣдсѣдъ: Г-нъ Геличковъ! Вашата поправка въ що се състои? (*Величковъ:* казахъ). Подкрѣпя ли се поправката на Г-на Ив. Ев. Гешова? (Подкрѣпя се). На Г-на Величкова? (Подкрѣпя се).

Юрковъ: Думата на Г-на Величкова е именно, за французската *exproprié*, защото е турена тука за двѣ значения. Ехъ какъво да правимъ сега, когато нѣмаме особень терминъ за *alien exproprié* въ българскиѣ языкъ. Слѣдователно, Г-нъ Величковъ не трѣбва да настоява на това.

Прѣдсѣдъ: Понеже поправката на Г-на Ив. Ев. Гешова се подкрѣпи, турямъ я на гласоподавание. Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ прѣдлага, што чл. 5-й да стане така: «Тия недвижими имоти неможътъ нито да се залагатъ (хипотекуватъ), нито да се отчуждаватъ, освѣнъ ако отчуждението стане нужно за добър доказана общественна полѣзность.» Които приематъ тоя членъ да бжде така, да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се.

Скръ. Гувевъ: (Чете:) Чл. 6. Доходитъ отъ доходоноснитъ недвижими имоти принадлежащи на реченитъ общества или завѣдения, можътъ да се запирайтъ (секвеструватъ) чрѣзъ окръжнитъ сѣдилища за сждебно доказани дългове на обществата или завѣденията, на които принадлежатъ.» (Приема се.)

Чете:) «Чл. 7. И самитъ доходоносни недвижими имоти можътъ да се запирайтъ за здравина на вѣрителитъ (кредиторитъ) на религиознитъ общества или на религиознитъ, училищнитъ или благотворителнитъ завѣдения; въ тоя запоръ неможе да се гони прѣдъ сѣдилищата за друго, освѣнъ само за да можъ вѣрителитъ да се нанатятъ направо отъ доходитъ на тия имоти за сждебно доказанитъ имъ вересии (*créances*) до деня на запорътъ.» (Приема се.)

Чете:) «Чл. 8. Сградитъ, които служатъ за богослужение, за просвѣщение или за благотворителность, както и за обикновенно постоянно жилище на вѣрослужителитъ, въ нѣкой случай неможътъ да се считатъ за доходоносни недвижими имоти.» (Приема се.)

(Чете:) «**ГЛАВА ТРЕТЯ. За недвижимитъ имоти, които не се притѣжаватъ направо, а само зависятъ отъ религиозни общества или отъ религиозни, училищни и благотворителни завѣдения.**»

«Чл. 9. Всичкитъ земи други недвижими имоти, които не се притѣжаватъ направо отъ нѣкое религиозно общество или отъ нѣкое религиозно, училищно или благотворително завѣдение, а само зависятъ отъ нѣкое такова общество или завѣдение, ставатъ свободна собственность въ ржцѣтъ на днешнитъ имъ законни държатели или на имѣющитъ право вмѣсто тѣхъ, посредствомъ едно обезщетение, което, съгласно съ настоящий законъ, ще се плати на религиознитъ общества или на религиознитъ, училищнитъ и благотворителнитъ завѣдения, отъ които тия имоти сж зависѣли.» (Приема се.)

(Чете:) «Чл. 10. Спорѣдъ обезщетението, което се пада на имѣющитѣ право за прѣобрѣщанieto въ свободна собственостъ на тия имоти, тии се дѣлятъ на слѣдующитѣ двѣ главни категории:»

1-ва. Вакѣфски недвижими имоти, които иматъ или могатъ да иматъ сгради, на които и земята и сградитѣ зависятъ отъ единъ или повече вакѣфи;

2-ра. Вакѣфски земи (еразии мевкуфе) обработвани и необработвани, като ниви за каквато и да било сѣйка, лозя, градини за сочива и за овощия и ливади, бранища (кории) частни пашии (кѣшлакъ, яйлакъ, отлакъ) и други.»

Прѣдсѣд.: Комисията прѣдлага една поправка; именно да се замѣни думата «сочива» съ «зеленчукъ»

Матакиевъ: Думата «сочива» е «зарзаватъ». Комисията като не е намѣрила друга българска дума за «зарзаватъ» турила е думата «сочива». Остава на Събрание-то, ако обича да направи нова дума.

П. Димитровъ: Азъ незная кѣдъ какво разбиратъ подъ думата «сочива», но по насъ разбиратъ *сечиво* на дюлгеритѣ. Заради това, най-добъръ е да се каже вмѣсто «сочива» «зеленчукъ».

Прѣдсѣд.: Сухъ васуль и сухи овощия се наричатъ «сочива».

Найденевъ: Понеже «сочиво», много прилича на «сечиво», то по-добъръ е да остане «зеленчукъ», която дума е правото и точното тълкувание на «зарзаватъ».

Дир. Кесляковъ: Сухитѣ зарзавати като фасуль, бобъ и т. под. не сѣ вече *зеленчукъ* но «сочива». Слѣдователно, добъръ е да земемъ единъ терминъ еднажъ за всѣкога и тоя терминътъ като влѣзе въ законътъ ще влезе и въ языка. Ние сега коземъ думи за языка ни. Слѣдователно да остане тая дума.

Златаровъ: Думитѣ *сочива* и *зеленчукъ*, неможатъ да бѣждатъ синоними. Понеже по селата казватъ на такива нѣща «варива», подобъръ е да се каже *варива*.

Наумовъ: Дѣто каза Г-нъ Директоръ, че сухитѣ варива иматъ сокъ, не е тѣй. Тѣ нѣматъ сокъ; иматъ само зеленитѣ нѣща. Ако заключимъ, че зеленчуцитѣ слѣдъ като изсѣхнатъ ще имѣтъ сокъ, ние съ гласъ лѣжемъ. (Исчерпано е!)

Нейчовъ: Думата . . . (Шумъ.) Думата «садъ» да се каже за бостани. Друго нѣщо е . . . (Не се чуе.) . . . всичко това, което е казано.

Ив. Ев. Гешовъ: Прѣлагамъ да се каже: «градини за зеленчукъ, варива и пр.» за да се употребятъ думи, които се разбиратъ на всѣкъдѣ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гешовъ прави слѣдующата поправка: . . . Думата има Г-нъ Найденевъ.

Найденевъ: Неможе да се приеме «зеленчукъ и варива», защото е казано: «вакѣфски земи обработвани и необработвани, като ниви за каквато и да било сѣйка и пр.» тѣй щото «вариво» си нѣма мѣстото, защото «варива» наричатъ растението слѣдъ като се обере.

П. Димитровъ: Да се тури при «сочива» въ скоби «зеленчукъ».

Прѣдседателъ: Има двѣ поправки. Г-нъ Гешовъ прѣдлага да се каже: «градини за зеленчукъ и варива»; Г-нъ Димитровъ прѣдлага да се каже «сочива», но да има въ скоби «зеленчукъ».

Д-ръ Хасановъ: (Гласове исчерпано е!) Прѣлагамъ да се промѣни тѣй: «като ниви, градини, ливади и т. н. т.» Това ще бѣде най-просто и най-ясно, защото каквато и да е градина, тя е имущество. Ми се чини, че ако се приеме прѣдложението ми, въпросътъ се рѣшава по най-добъръ начинъ; защото инакъ ще ни бѣде много тѣжко, ако се заловимъ тука въ Събранието да коземъ и думи за языка ни.

Нейцовъ: Г-да! Нетрѣбва да се приеме членътъ тъй както си е, защото ще произлезе скарване между граматиката и логиката. Въ членътъ е турено тъй щото и ливадитъ се подразбиратъ градини. Азъ мисля, че ще бѣде граматически правилно, и логически върно, ако се каже «*овощни градини* и за сочива.»

Прѣдсѣд.: Има една доправка отъ Г-на Гешова (*Ив. Ев. Гешовъ*: отъгласямъ я.) Има друга поправка отъ Г-на Димитрова. (Не се подкрѣпя.) Моля ония Г-да, които сѣ съгласни сѣ поправката на комиссията, т. е. вмѣсто сочива да се каже *зеленчукъ*, да станатъ прави. (Меншество.) Пада.

Матакиевъ: Отказвамъ се.

Златаровъ: Да остане думата *сочива*, и послѣ въ скобки *зеленчукъ*. Няка ги има и двѣтъ.

Матакиевъ: Да се гласоподаватъ втори пѣтъ поправките, защото мнозина Г-да нечуха.

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Златаровъ прѣдлага да се каже *сочива* и *зеленчукъ*. (*Единъ гласъ*: *зеленчукъ* да е въ скобки.) Подкрѣпя ли се тая поправка? (Подкрѣпя се.) Които сѣ съгласни, да станатъ прави. (Меншество.)

Наумовъ: Нетрѣбваше даже да се гласоподава за думи, които не разбираме и които несѣществуватъ въ българскій языкъ. Срамота е Г-дъ, да се предлагатъ такива думи и длѣжностъ бѣше на бюрото да ги негури на гласоподаване.

Прѣд.: Земете нѣкоя българска книга и ще видите, че се казватъ сочива. (*Наумовъ*: въ Богоровий рѣчникъ.)

Ив. Ев. Гешовъ: Да се гласоподава, колко души разбиратъ думата «сочива.»

Найденовъ: Предложението на Г-на Ев. Гешова бѣше да се тури: «градини за варива и овощия.» Това предложение като се подкрѣпи и пакъ се подкрѣпя, да се гласоподава.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ прѣдлага да се каже: «градини за *зеленчукъ*, варива и овощия.» Подкрѣпя ли се тая доправка? (Подкрѣпя се.) Които приематъ тая поправка да станатъ прави. (Болшинството.) Събранието приема.

Секр. Гуневъ: (Чете:)

I.

Обезщетение на възрѣски недвижими имоти отъ първата категория.

Чл. 11. За всѣкой вакѣвскій имотъ отъ първата категория, сир. отъ ония, които иматъ или могатъ да иматъ сгради, на които земята и сградитъ сѣ вакѣвски, ще се плати чрѣзъ областний ковчегъ на имѣющитъ право обезщетение, което ще състои:

а) Въ обезщетение за освобождение отъ ежегодно плащаното въ видъ на наемъ за всѣкой имотъ количество въ пари или въ натура (иджаре или муката), капитализувано възъ десѣтъ на сто; сир. въ обезщетение веднажъ за всегда дадено въ капиталъ десѣтъ пѣти толкова, колкото е ежегодно плащаното количество.

б) Въ обезщетението за освобождението отъ махлюлъ, което обезщетение, прѣсмѣтнѣжто въ капиталтъ, даденъ веднажъ за всегда, ще е по два и половина на сто върху дневната стойностъ на всѣкой имотъ.

в) Въ обезщетение за правдинитъ, принадлежащи на вакѣфитъ, отъ прѣписване по продажба или залогъ отъ прѣписване по наслѣдие въ капиталъ, даденъ веднажъ за всегда по два на сто върху дневната стойностъ на всѣкой отъ тия имоти» (Приема се.)

(Чете: «(Чл. 12. Обезщетението за освобождението отъ плащанieto на наемъ (иджаре или муката) прѣдвидено отъ § а) на 11-ий членъ и обезщетението за освобождение отъ

махлюлъ, предвидено отъ § 6) на речений членъ, ще се платятъ чрезъ областний ковчегъ отъ настоящитѣ законни държатели на вакъвскитѣ имоти отъ първа категория.» (Приема се.)

(Чете:) «Чл. 13. Обезщетението за правдинитѣ отъ прѣписване, предвидено отъ § в) на 11-ий членъ ще се плати отъ областний ковчегъ.» (Приема се.)

(Чете:) «Чл. 14. Цѣлото обезщетение, което има да се даде на религиознитѣ общества или религиозни, училищни или благотворителни заведенія, спорѣдъ 11-ий членъ, ще бжде окръжлено така, щото да може да се раздѣля съ число 100.

Когато цѣлото количество за обезщетение на единъ недвижимъ имотъ отъ първа категория е по-малко отъ сто гроша златни, тогава ще се счита за сто гроша златни, а ако е по-горѣ отъ сто и по-малко отъ двѣстѣ тогава всяко количество по-горѣ отъ сто до сто и петдесетъ включително ще се смѣта за сто гроша златни, а всяко количество по-горѣ отъ сто и петдесетъ до двѣстѣ ще се счита за двѣстѣ гроша златни; така и по-натѣкъ.»

Тукъ комиссията поправя само една типографическа погрѣшка.

Матакиевъ: Тукъ вмѣсто «по-малко, напечатано е» по по-малко,» което се поправи.

Д-ръ Хакановъ: Азъ бихъ желалъ, да ни се обясни отъ Г-вѣ Дир. на Правосъдието, защо количествата на обезщетението трѣбва да се раздѣля съ 100.

Дир. Кесляковъ: Орг. Уставъ опредѣлява, че всичкитѣ числа трѣбва да се раздѣлятъ на 100, а по-малкитѣ количества отъ 100, ще се считатъ 100. Комиссията е направила това така, защото това се прѣдписва отъ самия Орг. Уставъ. Затова тукъ е турено, че ако едно количество за обезщетение е по долу отъ 100 гроша, ще се счита за 100 гр. Това е законно и праведно. Ако ли е вредително, то ще бжде вредително и за двѣтѣ страни. Напр. ще вреди тия които плащатъ, ако количеството е по-долу отъ 100 гр. и тогава ще се ползватъ вакъфитѣ: но ако количеството е 110—120—150, ще вреди вакъфитѣ; ако е 150—200 ще се ползватъ вакъфитѣ.

Прѣдсѣд.: Задоволено ли е Събранието отъ обяснения на Г-на Директора? (Задоволено.) Приема ли се тоя членъ както си е? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) II. Обезщетение на вакъвскитѣ земи.

«Чл. 15. Вакъвскитѣ земи, които не се притѣжаватъ направо, а само зависятъ отъ нѣкое религиозно общество или отъ нѣкое религиозно, училищно или благотворително заведение, откъмъ обезщетението, което имъ се пада сж отъ три вида:

«1). Вакъвски земи които до прѣвратѣтъ, отъ който съставлянието на тая автономна област е резултатъ, сж плащали десѣтъкъ, не на правителството, а на специални настойници (мютевллии) на факъфи.

«2). Вакъвски земи, които сж плащали ежегодно по едно опредѣлено количество въ видъ на наемъ (мукатай-земи) на религиознитѣ общества или на религиознитѣ, училищнитѣ или благотворителнитѣ заведенія отъ които сж зависѣли.

«3). Вакъвски земи, които сж плащали десѣтътъ на право на правителството на В. Порга.» (Приема се.)

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение. (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 16. Обезщетението за прѣобръщанието въ свободна собственост на вакъвскитѣ земи отъ първий видъ състои:

а) Въ обезщетение за десѣтъка, който се е плащалъ на специалнитѣ настойници (мютевллии), което ще се опредѣли, като се земе за основа на обезщетението срѣдното число произведено чрезъ раздѣление на петъ отъ частний доходъ отъ десѣтъка на всякой мютевллии за петъ години, именно за 1873, 1874, 1875 и за 1879 и 1880 години, което обезщетение ще се капитализува възъ десѣтъ на сто; сир. ще се даде капи-

талъ десетъ пѣти толкова, колкото е сѣдното количество отъ чистий приходъ на рѣчени-
тъ три години.

б) « Въ обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписване по продажба или залогъ и отъ прѣписване по наслѣдие, принадлежащи на вакѣфи, както и за правото на махлюлъ, когато нѣкой прѣтъжателъ на вакѣвска земя умрѣ безъ наслѣдникъ до прѣдписаній отъ закона поясъ, прѣсметнато въ капиталъ даденъ веднажъ за всегда по едно и половина на ето върху дневната стойность на всичкитѣ вакѣвски зѣми, които сѣ били подложени на плащанне десѣтъкъ на всякой мютевелли. »

Прѣдсѣд.: Тукъ съмъ длъженъ да ви напомня Г-да, че имаше едно прошение до Обл. Събиране, което прошение като се касаеше до тоя членъ, отложи се до разгледанieto на настоящий законопроектъ. Ако Събраието желае, може да се разгледѣ и това прошение сега.

Матакисевъ: Като членъ отъ комисията, съгласенъ съмъ да се приеме членътъ, но желалъ би да ни се даде малко обяснение отъ трибуната, а именно върху бѣлѣжка А. дѣто е казано (Чете бѣлѣжка А чл. 16.) То ще се счита обезщетение и ще се плаща напълно; но азъ знаа, че въ нѣкои случаи, правителството, когато е изплащало такива обезщетения, задржало е $\frac{1}{5}$ или $\frac{1}{4}$ часть за ковчега. Азъ желая да знаа, когато се е съставлявалъ тоя членъ, земало ли се е това прѣдъ видъ и какъ се мисли за това.

Дир. Кесяковъ: Това не е земено прѣдъ видъ. Тукъ само се казва, че ще се заплаати сѣдното число отъ десѣтъкътъ за 5 години $\times$ на 10. Членътъ е доста ясенъ.

Матакисевъ: Азъ не разбирамъ, че членътъ не е ясенъ, но искамъ да зная, какво ще стане, когато правителството ще губи петата часть, която е земало до сега. Менъ ми се види, че ще я изгуби, ако смѣта цѣлий десѣтъкъ за основа на обезщетението. Заради това, като ще се капитализува обезщетението, то петата часть, трѣбва да се прѣдвиди, за да не губи правителството.

Дир. Кесяковъ: Знаете много добръ, че петата часть се е задржала до сега за разноскитѣ, които се правятъ за поддръжанне на тия чиновници, които надзираватъ тия имущества. Заради това, като ще се капитализува еднажъ за всекога, не ще има вече нужда да се правятъ смѣтки и извънрѣдни разноски. За ония имущества, за които правителството се грижи и днесъ и прибира доходитѣ имъ, разумѣва се, че има право да задржи нѣщо за управлението имъ. Но тъй като Орг. Уставъ прѣдписва да се капитализуваъ доходитѣ имъ и като не ще има нужда да се държатъ нѣкакви смѣтки, естествено слѣдва, че въемае право да искаме.

Бояджисевъ: Отстъпямъ думата си на Г-на Ив. Ев. Гешова.

Ив. Ев. Гешовъ: Несъмъ противенъ за прочитанието на прошениято дадено на Областното Събрание още лани върху тоя прѣдмѣтъ, но отсега още има едно нѣщо да кажа. Спорѣдъ менъ, види ми се несправедливо, да се зематъ за основа да капитализуваъ, три години прѣди послѣднитѣ събития и двѣ години слѣдъ казанитѣ събития и на основание на тия години да се смѣтатъ тия доходи. Спорѣдъ менъ, миналото е минало и ние на бъдещето трѣбва да се основаваме, а не на миналото. Бъдещето може да се счита отъ тритѣ години, които сѣ се изминали слѣдъ войната т. е. законътъ го правимъ двѣ години слѣдъ войната и догдъ да влѣзе въ дѣйствиѣ ще се измине и 1881 год. Затова азъ прѣдлагамъ да се изличи 1873 год. и намѣсто нея да се приеме 1881 год. тъй щото за основа на капитализуванieto да се зематъ годинитѣ 1874, 1875, 1879, 1880 и 1881.

Дим. Болджисевъ: Незная Г-да, по мисли, че има една грѣшка като се зематъ за основа на обезщетението 3 год. прѣди войната и това обезщетение да се капитализува

възъ 10% и ще се даде капиталъ толкова колкото е два пжти десятъка за 5 год. Ако приемемъ прѣди войната три години, трѣбва да платимъ 10 пжти повече отъ приходитѣ за 5 год. и азъ не разбирамъ, какво ще стане това нѣщо. Наистина трѣбва да земемъ 5. год., но мисля, че не можемъ да земемъ 1873 год., когато имаме друга година. Азъ подкрѣпамъ предложението на Г-на Гешова съ малко измѣнение т. е. да се зематъ за основа годинитѣ : 1875, 1876, 1879, 1880 и 1881. Десятъкътъ за 1876 бѣше предаденъ на врѣме и нѣмаше нищо пражосано та да се побъркатъ смѣткитѣ.

Матакиевъ: Това е по погрѣшка писано и ще се поправи. Колкото за годинитѣ да се зематъ 5, комиссията се спрѣ малко; но като прочете мотивитѣ на комиссията, която е съставила тоя законопроектъ, намѣри ги за праведни. Ми се чини, че не е злѣ, да се прочетатъ казанитѣ мотиви прѣдъ Събранието, за да ги чюе. (Чете:)

«Обезщетението за десятъка, който е билъ събиранъ отъ специални настойници (мютевеллии) отъ първий видъ вакѣфски земи, комиссията намѣри за праведно да се опрѣдѣли, като се вземе за основа срѣдното число на произведенията отъ десятъка, който е зималъ всякой специаленъ настойникъ прѣзъ 1373, 1874 и 1875 година и прѣзъ послѣднитѣ 1879 и 1880 год., и то за слѣдующитѣ причини:

«Земнитѣ произведения немогѣтъ да сѣ еднакви всякоя година, затова, за да се намѣри приблизително колко е взималъ всякой мютевеллий отъ десятъка, друго срѣдство нѣма, освѣнъ да се приеме срѣдното число на нѣколко години.

«Тия години немогѣтъ да се земѣтъ само измежду годинитѣ прѣди боя, защото всеизвѣстно е, че тогава десятъкътъ не се е събиралъ праведно, а произволно, та събираний десятъкътъ всякога е билъ повече отъ онова, което законно трѣбвало да се зима; а обезщетението не е праведно да стане на основание на сега събираний десятъкътъ, защото много земи по причина на военнитѣ приключения сѣ останѣли по настоящемъ необработени, та десятъкътъ е по-малко, отъ колкото ще е въ нормални обстоятелства. Затова комиссията помисли, че срѣдното число, земено отъ произведенията на десятъка на тритѣ години прѣди боя и на двѣтѣ първи години отъ съставлението на тая областъ, ще покаже приблизително количество на обезщетението, което областъта дължи, отъ тая точка; разумѣва се обаче, че има да се земе срѣдното число само отъ десятъка, който сѣ зимали мютевеллиитѣ, а не и извънредний процентъ върху десятъка, който притежателитѣ на вакѣфскитѣ земи плащаха за да се распространи наслѣдственното имъ право.

«Обезщетението за ежегодно плащаното количество наемъ (муката) отъ вакѣфскитѣ земи отъ вторий видъ се нарѣжда въ законопроекта да стане сѣщо такъ, както и обезщетението за иджарето на недвижимитѣ отъ първа категория, сир. като се плати веднажъ за всегда наемътъ капитализуванъ възъ десять на сто.»

Именно тия сѣ мотивитѣ, по които сѣ замени означенитѣ въ законопроекта години.

Ив. Ев. Гешовъ: Тия мотиви ги знаехъ, когато направихъ предложението; но спорѣдъ менъ, тоя доходъ, който ще се капитализува, не се зема отъ сега нататъкъ. Затова по-добрь е, да се зематъ двѣ години прѣди войната и три слѣдъ войната, а именно прѣди войната да се зематъ годинитѣ 1874 и 1875, а слѣдъ войната 1889, 1880 и 1881.

Прѣдсѣд.: Събранието не е пълно.

Калчовъ: Азъ мисля, че предложението на Г-на Ив. Ев. Гешова трѣбва да се приеме и то по тия съображения, че като се прѣобрѣщатъ тия имущества въ свободна собственостъ, трѣбва да се дири срѣдната цѣна за обезщетение; а тая срѣдна цѣна ще се намѣри, ако приемемъ двѣ години прѣди войната и три слѣдъ войната.

Ив. Ст. Гешовъ: Прѣдлагамъ да се чегхтъ имената на депутатитѣ и на отежт-
ствующитѣ да се наложи наказанието, което прѣдвижда Г-нъ Милковски.

Единъ депутатъ: Прѣдлагамъ да се даде отпущъ.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение за отпущъ.

Нейчовъ: Събранието слѣдъ много разисквания прие едно рѣшене, на което немо-
жемъ освѣнъ да рѣкопленимъ. Г-да! Това рѣшение трѣбва да се почита и да се при-
способи, за да имаме утрѣ редовно заседание.

Прѣдсѣд.: Тогава ще дамъ отпущъ за 5 мин., но моля послѣ да се съберемъ.
(Въ това време дохождатъ още нѣкои депутати въ заседанието).

Единъ депутатъ: Да продължаваме! Събранието е въ пленъ съставъ.

Прѣдсѣд.: Отдевѣ извѣстихъ, че има ема едно прошение отъ мютеваллитѣ по тоя
прѣдмѣтъ. Желаетъ ли Събранието да се прочете прошениято отъ мютеваллитѣ?

Калчовъ: Комиссията трѣбваше да е зела прѣдъ видъ това прошение. (*Единъ
членъ отъ комиссията*: Комиссията не е имала време!)

Матакисевъ: Наистина, добръ каза Г-нъ Калчовъ, че това прошение, трѣбваше да
се земе прѣдъ видъ, но не ни се испрати. Заради това, ако има такова нѣщо трѣбва да
се прочете. (Гласове: да се прочете!)

Прѣдсѣдателъ: Тогава, приема ли Събранието, да се даде 5 мин. отпущъ, за да
се намѣри това прошение въ архивитѣ? (Съгласява се.) Давамъ отпущъ петъ минути
и часѣтъ тъкмо на два заседанието ще се отвори изново.

(*Слѣдва отпущъ.*)

(П О С Л Ѣ О Т П У Щ Е К Ѣ.)

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Засѣданието е отворено отъ ново. Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ прѣд-
лага една поправка на чл. 16 забѣлѣжка А., а именно, въ обезщетение за десѣтъка, кой-
то се е плащалъ на мютеваллитѣ, да се земе за основз срѣдното число произведено чрѣзъ
раздѣление на петъ отъ частний доходъ отъ десѣтъка за 5 години, а именно: 1874,
1875, 1879, 1880 и 1881. Подкрѣпя ли се това прѣдложение? (Подкрѣпя се.) Които
сж съгласни да се приеме прѣдложението на Г-на Гешова да станатъ прави! (Миниество.)
Отъ 35 гласоподающи 16 сж за и 19 *противъ*.

Дир. Кесляковъ: Неможе да се намѣри сега прошениято отъ мютеваллитѣ, защото
то е испратено до вакуфската комиссия въ Дир. на Финанциитѣ, и тѣй както виждамъ,
неможе да се донесе днесъ. Азъ до колкото помня, съ това прошение тѣ се моляха да
имъ се оставятъ приходитѣ отъ вакѣфкитѣ, да си ги прибиратъ тѣ, догдѣто стане
единъ законъ; на основание на това, тѣ искаха щото догдѣ стане законъ да си ги
управляватъ тѣ сами. Но комиссията е земала това нѣщо въ внимание, и прие, щото
всичкитѣ, които ще се обезщетяватъ по тоя законъ не ще иматъ сила отъ дения, въ кой-
то е постѣпило настоящето правителство. Това се е зело прѣдъ видъ, и тѣхното спра-
ведливо оплакване се написа тукъ и ще се земе прѣдъ видъ при разглѣжданието на тоя
законопроектъ.

Дръ Хакановъ: Азъ моля почитаемото бюро, да тури втори пѣтъ на гласоподавание
прѣдложението на Г-на Гешова, защото тука се касае да се плаща отъ правителственната
касса на частнитѣ лица повече отъ колкото трѣбва. Приходитѣ отъ 1873 година
сж по-гольми отъ приходитѣ за 1881. И понеже прѣдложението на Г-на Гешова ще
бѣде въ правителствена полза, то моля почитаемото бюро да го тури на второ
гласоподавание.

Дир. Кесяковъ: Г-да! Разумѣва се, че предложението на Г-на Гешова е полѣзно за правителството, но и Събранието е самоволно да рѣши тоя въпросъ; или както се прѣдлага отъ правителството или както прѣдлага Г-нъ Гешовъ. Г-нъ Матакиевъ прочете мотивитѣ, по които се е водило правителството за да опредѣли тия години. Азъ съмъ за законопроекта, защото правителството мисли, че ще бѣде по-добъръ, ако добръ се плати, за да не бѣдѣтъ несправедливости, за мютевеллиитѣ, когато ония, които ще откупятъ имуществата ще иматъ по-голямъ полза. Даже загубата ще бѣде много малка, сравнително съмнението, за което ще падне върху нѣколко души.

Воденчаровъ: Слѣдъ мотивитѣ прочетени отъ Г-на Матакиева и слѣдъ думитѣ произнесени отъ Г-на Директора на Правосъдието, мисля, трѣбва да се замине по-нататѣкъ. Най-сетнѣ обезщетенията не ще бѣдѣтъ толкова огромни за да се съине областний ковчегъ. За да се избѣгне всѣкакво съпротивление отъ страна на тия които притежаватъ вакѣфитѣ, трѣбва да се приеме така, както е въ законопроекта, тѣй като и комиссията е имала досга врѣме да размисли върху тоя въпросъ и затова мотивитѣ и трѣбва да се зематъ въ внимание.

Д. Бояджиевъ: Мисля Г-да, че именно за мотивитѣ трѣбва да измѣнимъ членътъ и да приемемъ предложението на Г-на Гешова, защото тукъ въ мотивитѣ е казано: «извѣстно е, че десѣтъкътъ не е събиранъ правилно.» Именно затова трѣбва да се зематъ годинитѣ 1874, 1875, 1879, 1880 и 1881: защото десѣтъкътъ въ 1881 год. е събиранъ произволно, както се вижда и отъ мотивитѣ на комитсията. Слѣдователно, защо да не земемъ въ внимание мотивитѣ на комиссията. Именно спорѣдъ тия мотиви и по-справедливо ще бѣде, да се зематъ три години слѣдъ войната, когато десѣтъкътъ е събиранъ по-правилно и порѣдно, и азъ мисля, че отъ сега нататѣкъ никой пѣтъ нѣма да достигнемъ такъвъ десѣтъкъ, колкого въ тритѣ послѣдни години.

Прѣдсѣд: Турямъ на повторно гласоподавание предложението на Г-на Гешова. Който ежъ съгласни да се земе за основа произвѣдението отъ десѣтъкътъ за 1874, 1875, 1879, 1880 и 1881 год. да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се.

Секр. Гуневъ: (Прочита още единъ пѣтъ алинеа *Б*).

Прѣдсѣдателъ: Комиссията приема тая алинеа безъ измѣнение. (Приема се).

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 17. Това обезщетение цѣло ще се даде отъ областний ковчегъ.» (Приема се).

(Чете:) «Чл. 18. Обезщетението за прѣобръщанието въ свободна собственост на вакѣвскитѣ земи отъ вторий видъ, сир. ония земи, които плащатъ ежегодно по едно опрѣдѣлено количество (муката) състои:

а) Въ Обезщетение за освобождение отъ ежегодно плащаното въ видъ на наемъ количество (муката), капитализувано възъ десѣтъ на сто; сир. въ обезщетение веднѣжъ за всегда дадено въ капиталъ десѣтъ пѣти толкова колкото е ежегодно плащаното количество.

б) Въ обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписване по продажба или залогъ и отъ прѣписване по наслѣдие, приваждѣжаци на вакѣфа, както и за правото на махлюлъ. дадено веднѣжъ за всегда въ капиталъ по едно и половина на сто върху дневната стойностъ на вакѣвскитѣ земи отъ тоя видъ.

(Чете:) «Чл. 19. Обезщетението за освобождение отъ плащанието на муката, прѣвидено отъ § а) на 18-ий членъ ще се плати чрѣзъ областний ковчегъ отъ настоящитѣ законни държатели на такива вакѣвски имоти; обезщетението за правдинитѣ отъ прѣписване, прѣвидено отъ § б) на реченіи 18-ий членъ ще се плати отъ областний ковчегъ.» (Приема се).

(Чете:) «Чл. 20. Обезщетението за прѣобрѣщаніе въ свободна собственост на вакѣвскитѣ земи отъ третій видъ, сир. на ония земи, които сѣ плащали десѣтъкъ направо на правителството на В. Порта, състои въ единствено обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписване по продажба или залогъ и отъ прѣписване по наслѣдие, прѣнадаѣжащи на вакѣфи, както и за правото на махлюлъ, което обезщетение ще е въ капиталъ даденъ веднажъ за всегда по едно и половина на сто върху дневната стойност на тия вакѣвски земи.» (Приема се).

(Чете:) «Чл. 21. Това обезщетение цѣло ще се даде отъ областний ковчегъ.» (Приема се).

(Чете:) «*ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. Описъ на вакѣфскитѣ недвижими имоти.*

Чл. 22. Въ всякой окръгъ, съ постановление отъ Дирекцията на Финанцитѣ, ще се състави по една комисиия състояща отъ единъ чиновникъ на мѣстното финансово управление прѣдѣдатель и отъ два члена, земени измежду съвѣтниците на окръжний главенъ съвѣтъ, отъ който единъ християнинъ и единъ мусульманинъ, която комисиия ще бѣде натоварена да извърши описътъ на всички вакѣвски недвижими имоти въ окръга.

Прѣдсед.: Комисиията го приема безъ измѣнение.

Ив. Ев. Гешовъ: Тукъ се говори за окръжнитѣ главни съвѣти. Азъ мисля, че всичкитѣ членове на главнитѣ съвѣти: мусульмани и християни иматъ право да бѣждѣтъ въ тая комисиия; защото, догдѣто да стане описътъ, случи се да умрѣ единъ членъ мусульманинъ; тогава какъо ще стане, ако нѣма другъ мусульманинъ да го замѣсти? Азъ мисля, че трѣбва да се земе единъ членъ отъ съвѣтницитѣ на Гл. Съвѣтъ, билъ той мусульманинъ или християнинъ. Трѣбва да се прѣдвиди такъвъ единъ случай.

Дир. Кесляковъ: Въ случай, че така стане и самитѣ други мусульмани ще знаятъ за това, и азъ мисля, че не ще бѣде никакво нарушение на тоя законъ, ако се земе отъ мусульманското общество единъ человекъ, който да разбира отъ такива работи, за да замѣсти умрѣлиятъ мусульманинъ членъ на Гл. Съвѣтъ.

Манасиевъ: Въ всѣки окръженъ Гл. Съвѣтъ, присѣдствуватъ началницитѣ на религиознитѣ общества, тѣй щото никога никой Гл. Съвѣтъ нѣма да остане безъ членъ мусульманинъ.

Прѣдседателъ: Има ли други възражения? (Нѣма.) Слѣдователно, приема се члена както си е. (Приема се.) Пристаиваме къмъ прочитането на чл. 23.

Сек. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 23. Описътъ ще стане слѣдъ прѣдварително общо обявление издадено най-малко единъ мѣсець по-напрѣдъ и залпено въ всякоя община на вратата на кметството или на кметствата и на най-личнитѣ мѣста, за почнуваніето на дѣлата на комисиията; а когато почне дѣлата си комисиията трѣбва да обявява най-малко три дѣня по-напрѣдъ дѣня, въ който ще почнува извършваніето на описа въ общината, на която е редътъ.

Това послѣдне обявление ще се прогласява изъ общината, отъ прогласвачъ (протогеръ)». (Приема се).

(Чете:) «Чл. 24. Слѣдъ това обявление интересующитѣ се длѣжни сѣ да се намѣрятъ присѣдствующи въ врѣме на описа, за да защищаватъ своитѣ интереси. Слѣдъ едно такова обявление никой не ще има право да се оплаква, че въ негово отсъствие комисиията описала недвижимитѣ имоти, въ които се интересува, противъ неговитѣ интереси, безъ поврѣда обаче на правото му за въззивъ прѣдъ Окрѣжното Административно Сѣдилище противъ рѣшеніето на Комисиията. (Приема се).

(Чете:) Чл. 25. Министерството на вакѣфитѣ при В. Порта по поканване отъ Областното правителство, може да назначи по единъ свой повѣренникъ въ всякой окръгъ,

за да защитава интереситѣ на вакѫфитѣ, които сж се управлявали отъ това Министерство. За тая цѣль общитѣ обявления, за които се говори въ 23-й членъ, ще се съобщатъ по надлѣжний пѣтъ на реченото Министерство.» (Приема се).

(Чете:) «Чл. 26. Всякоя комиссія ще държи по два тройни списъка (регистри) за описѣтъ на вакѫфскитѣ недвижими имоти: единъ за вакѫфскитѣ имоти отъ първата категория и единъ за вакѫфскитѣ имоти отъ втората категория».

Прѣдсѣд.: Комиссията прави едно измѣнение споредъ което «за втората категория да се водятъ вмѣсто двойни, тройни списъци.»

Златаревъ: Явно се види отъ тукъ, че вакѫфитѣ се дѣлятъ на двѣ главни категории: първата има едно естество, а втората има три вида. Тукъ се казва, че и за втората категория ще се държи само единъ регистръ, но споредъ менъ, ще има много спелтени работи за държанieto на единъ регистръ и за тритѣ вида имущества, което ще бѣде много непрактично, особено, когато нашитѣ чиновници не сж всички още до тамъ приготвени. Заради това азъ прѣлагамъ, за всѣки единъ отъ тритѣ вида на втората категория имущества, да се държи по единъ отдѣленъ регистръ; защото за едни имущества сж натоварени самитѣ държатели да плащатъ, а за други самитѣ ония, които сж се ползували. Слѣдователно споредъ менъ, най-добъръ е за всѣки единъ отъ тритѣ вида да се държи особенъ тефтеръ.

Прѣдсѣд.: Слѣдователно, Вие прѣлагате да се каже така: «и три за всѣка категория отъ вакѫфскитѣ имоти.»

Златаревъ: Прѣлагамъ «за втората категория за *всякой единъ видъ* ще се държатъ три тройни регистри.» За тия видове таблицитѣ съмъ приготвилъ.

Прѣдсѣд.: Туриамъ на гласоподавание, първо поправката на комиссията, която казва да се държатъ за всѣки видъ особенни тройни списъци. Които сж съгласни съ тая поправка да станатъ прави! (Меншество.) Сега турямъ на гласоподавание поправката на Г-на Златарова, който прѣдлага, да стане членътъ така: «чл. 26. Всякоя комиссія ще държи по *четири* тройни списъка (регистри) за описѣтъ на вакѫфскитѣ недвижими имоти: единъ за вакѫфскитѣ имоти отъ първата категория, и по единъ за всѣки отъ тритѣ вида на втората категория.» Които приематъ поправката на Г-на Златарова, да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се. Преминуваме къмъ прочитанието на членъ 27-й.

Секр. Гуневъ: (Чете):

«Чл. 27. Списъцитѣ за описѣтъ на вакѫфскитѣ недвижими имоти отъ първа категория ще бѣдатъ начертани спорѣдъ притурената таблица А).

Въ тия списъци ще се описватъ наредъ и отдѣлно вакѫфскитѣ имоти отъ първата категория, като се записватъ въ отдѣлни стълпове:

- 1-о Н-то по редъ въ описѣтъ на всякой имотъ.
- 2-о Естеството на имота, кое Н-ро носи, въ коя улица, или на кое мѣсто.
- 3-о Имената и прѣзимената на притежателя или притежателитѣ.
- 4-о Отъ кой или отъ кои вакѫфи е зависелъ и, ако има повече отъ единъ, по каква часть има всякой вакѫфъ.
- 5-о Количеството на годишнето иджаре или мукат'а.
- 6-о Количеството на дневната стойность на имота.
- 7-о Количеството на капитализуваното обезщетение за иджарето или мукат'а.
- 8-о Количеството на капитализуваното обезщетение за махлюла.
- 9-о Количеството на капитализуваното обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписвание.
- 10-о Окръгленото количество на цѣлото обезщетение.
- 11-о Частьта отъ окръгленото обезщетение, която има да плаща областнй ковчегъ.

12-о Часть отъ окръгленото обезщетение, която има да плащатъ притежателитъ на имотитъ.

13-о Количеството, което всякой притежателъ ще е длъженъ да плаща ежегодно на областний ковчегъ въ периодъ отъ деветнадесѣтъ години, за лихва и за погашение на дължимото обезщетение, ако го не исплати изведнѣждъ, което количество ще се намъри, като се прѣсметне по дванадесѣтъ на сто върху количеството на обезщетението дължимо отъ притежателя. (Напримѣръ, ако дължимото обезщетение е хилядо гроша, притежателя ще е длъженъ да плаща всяка година по 120 гроша за лихва и погашение).

Освѣтъ тия ще има на края още два стълпа надписани: *Н-ро на заложенитъ записи*, *Н-ро въ общий списъкъ на имота*, който ще е залогъ за гаранция, и *забѣлѣжаваня*.

Първий отъ тия послѣдни стълпове, сир. четиренадесѣтиятъ по редъ, ще служи, за да запише въ него Дирекцията на Финанциитъ нумерата на заложенитъ записи, които ще се издадѣтъ за обезщетение на всякой имотъ; вторий стълпъ, сир. петнадесѣтиятъ по редъ, ще служи да запише въ него, Дирекцията на Финанциитъ нумерото въ общий списъкъ на имота, който ще е залогъ за гаранция на заложни и заложенитъ записи; а третий стълпъ, сир. шестнадесѣтиятъ по редъ, ще служи да записва въ него Окръжното Съдилище името и прѣзимето на новитъ притежатели, които би придобили нѣкои отъ тия имоти, или да се забѣлѣжава въ него освобождението на имота, когато се исплати цѣло обезщетението». (Приема се).

Чл. 28. Списѣцитъ за описа на вакъфскитъ земи, които съставляватъ втората категория, ще бждатъ начертани спорѣдъ притурената таблица Б.

(Чете:) «Въ тия списѣци ще се описватъ община по община вакъфскитъ земи, като се записватъ отгорѣ въ горизонталний стълпъ Н-то по редъ общо за всички вакъфски имоти искупъ въ общината, името на общината и отъ коя околия е, а отдолу въ отвѣснитъ стълпове отдѣлно за всякой видъ».

Златаровъ: (Пресича секретарьтъ) Тука трѣбва да се каже: «спорѣдъ *притуренитъ* тука таблици Б, В и Г,» спорѣдъ прѣдложението, което приехме по-прѣди. Т. е. ще се държатъ особенни списѣци за тритъ вида отъ втората категория вакъфски земи, спорѣдъ приуренитъ таблици Б, В и Г.

Д. Бояждиевъ: Мисля, че ще се видятъ тия таблици Б, В и Г.

Прѣдсѣдателъ: Приема ли се и тая поправка на Г-на Златарова? (Приема се.) Нѣма ли възражения? (Нѣма.) Приема се.

Секр. Гуневъ: (Чете:)

За първий видъ земи:

1-о Отъ кой вакъфъ зависять земитъ.

2-о Вкупъ количеството въ уврати на земитъ, които сж подлежажи на плащане десѣтъкъ направо на мютевеллия.

3-о Чистий доходъ отъ десѣтъка на всички земи, който мютевеллията е ималъ направо.

4-о Дневната стойностъ изобщо на всички земи отъ първий видъ.

5-о Капитализуваното обезщетение за чистий доходъ отъ десѣтъка, който се е плащалъ на мютевеллия.

6-о Капитализуваното обезщетение за правдинитъ отъ прѣписване.

7-о Капитализувано обезщетение всяко за всякой видъ.

8-о Окръглено обезщетение всичко.

За вторий видъ вакѣфски земи:

- 1-о Отъ кой вакѣфъ зависить.
- 2-о Името и прѣзмето на притѣжателя или на притѣжателитѣ на земятъ.
- 3-о Естеството на вакѣфската земя.
- 4-о Пространството въ уврати.
- 5-о Годишно плащаното количество (мукатай-земя).
- 6-о Капитализуваното обезщетение за мукатай-земятъ което ще плащатъ притежателитѣ изведнѣждъ, ако количеството е по-малко отъ сто гроша.
- 7-о Дневната стойность на земятъ.
- 8-о Капитализуваното обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписване.
- 9-о Окръглено обезщетение всичко.

10-о Количеството, което всѣкой притѣжателъ на земя отъ вторий видъ е длъженъ да плаща ежегодно на областний ковчегъ, за лихва и за погашение на длъжимото обезщетение, ако не е по-малко отъ сто гр. златни и ако го не исплати изведнаждъ, което годишно количество ще е по дванадесѣтъ на сто върху количеството на обезщетението, длъжимо отъ притѣжателя, плащано въ периодъ отъ деветнадесѣтъ години.

За третий видъ вакѣфски земи:

- 1-о Отъ кой или отъ кои вакѣфи зависить.
 - 2-о Всичко количеството въ уврати на земя отъ третий видъ.
 - 3-о Дневната стойность на всички тия земя отъ тоя видъ.
 - 4-о Капитализуваното обезщетение за правдинитѣ отъ прѣписване въ кръгло число.
- Освѣтъ казанитѣ стълпове, ще има на края още три стълпа надписани: *Н-о на заложенитѣ записи; Н-о въ общий списъкъ на общината на която земятъ ще сѣ залогъ за гаранция; и забѣлжвания.*

Първий отъ тия послѣдни стълпове ще служи, за да запише Дирекцията на Финанцитѣ въ него номерата на заложенитѣ записи, които ще сѣ издѣлжъ за обезщетение на всичкитѣ вакѣфски земя испкупъ, които има въ общината; *вторий* отъ тия стълпове ще служи да запише въ него Дирекцията на Финанцитѣ номерото въ общий списъкъ на общината, на която земятъ ще сѣ залогъ за гаранция на заложенитѣ билети, издѣдени за обезщетение; а *третий* отъ тия стълпове надписанъ: *забѣлжвания*, ще служи да сѣ записватъ въ него новитѣ притѣжатели, които би придобили нѣкой имотъ отъ вторий видъ, или да сѣ забѣлжва въ него освобождението на имота когато сѣ исплати цѣло обезщетение.»

Прѣдседатъ: Комиссията приема безъ измѣнение.

Златаровъ: Въ тоя законопроектъ сѣ прѣдвижда единъ периодъ отъ 19 год по толкова голѣмъ периодъ съ голѣма лихва ще бѣде натоварване и много скъпо за исплащанитѣ. Заради това, ако не сѣ измѣни това число години, да сѣ прѣпоръчи на правителството, че щомъ сѣ исплати на държателитѣ тѣхний дългъ, съврѣменно и правителството да исплаща своята часть, тѣй щото въ едно и също врѣме да сѣ преобрѣщатъ вакѣфскитѣ земя въ свободна собственность; защото, ако не плати правителството своята часть, съдържателитѣ ще чака още дълго врѣме. Затова да сѣ прѣпоръчи на правителството съ една алинея: или да сѣ скрати срокътъ, или и правителството да исплаща своята часть съврѣменно.

Матакиевъ: Прѣдложението на Г-на Златарова би било на мѣсто, ако бѣше тѣй работата, както той казва; но азъ мисля, че не е тѣй. Азъ мисля, че съ влизанието на тоя законъ въ сила и съ приспособлението му, тия работи ставатъ вече собственность, прите-

жателитѣ ставатъ длѣжници, а мютевеллитѣ иматъ вече право само за своитѣ пари. Ако е тѣй, тогава срокътъ 19 год. не е голѣмъ, тѣй като Орг. Уставъ полага 30 год., а комиссията го е смалила на 19 год.

Дир. Кесяковъ: Това, което каза Г-нъ Матакиевъ е предвидено отъ Орг. Уставъ, защото всичкитѣ тия имуществва стоятъ за гаранция на длъговетъ, а не че иматъ право да ги държатъ 19 год.

Прѣд.: Г-нъ Златаровъ прѣдлага да се притури една алинея.

Златаровъ: Предлагамъ да се притури при 10-а алинея на *вторий видъ важфски земи* една нова алинея 16-й ал. гласи: (Чете я.) Азъ съмъ на мнѣние да може да се исплаща въ по-късъ срокъ количеството и затова прѣдлагамъ да се притури тая алинея: «Всѣкога богато единъ съдържателъ заплати своитѣ срокове, съврѣменно и правителството да плаща своята частъ.»

Прѣд.: Ще напомня на Г-на Златарова единъ членъ, въ който се казваше затова. Моля Г-на Златарова, ако обича да направи за това новъ членъ.

Златаровъ: Тогава, когато се свърши законопроектътъ ще направя новъ членъ.

Прѣд.: Тогава тоя членъ се приема съ притуренитѣ таблици Б. В. и Г и ще има още по три регистри.

Златаровъ: За всѣка таблица ще има регистръ.

Прѣдсед.: На всѣка таблица ли ще има, или на всѣки списъкъ. (Гласове: на всѣки списъкъ.) Прѣминуваме къмъ прочитанието на членъ 29.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 29. Комиссията небива да рѣшава нищо, което се касае до опредѣлението на обезщетение, прѣди да чуе интересующитѣ се страни; но ако някоя страна, слѣдъ редовно прогласено обявление, не се намѣри присѣтствующа, тогава слѣдъ като се констатирува това отсъствие въ протоколътъ, който ще поднесе и Гметътъ, комиссията пристѣпва въ опредѣление на обезщетението по вишегласие.» (Приема се.)

(Чете:) «Чл. 30. Всякоя отъ интересующитѣ се страни може да направи въззивъ противъ рѣшенията на комиссията прѣдъ Окръжното Административно Сѣдилище въ срокъ отъ тридесѣтъ дена, който ще тече отъ деня въ който се прогласи съ обявление чрезъ мѣстнитѣ вѣстници свършването на описа на важфскитѣ имоти въ окръга, безъ повреда на правото на всякоя интересующа страна да направи въззивъ и по нѣпрѣдъ, непосредствено слѣдъ рѣшението, противъ което въззивава. (Приема се.)

(Чете:) «Чл. 31. Всички притежатели на недвижими важфски имоти отъ първа категория и отъ второй видъ на втората категория, които прѣдпочитатъ да платятъ изведенъ обезщетението, което имъ се пада, сѣ длѣжни да заявятъ това на комиссията за описа писмено въ срокъ отъ шестдесѣтъ и единъ день, откакъ тая комиссия прогласи съ обявления съключването на дѣлата си и покани притѣжателитѣ да направятъ такова заявление, ако желаятъ.

Всички ония притѣжатели, които не направятъ такова заявление въ показаний срокъ ще се считатъ да прѣдпочитатъ да исплатятъ обезщетението, което длѣжатъ, постѣпенно съ погашение по двадесѣтъ на сто всякоя година, въ периодъ отъ деветнадесѣтъ години, който да се счита отъ деня на съставлението на тая областъ, сир. отъ 15-й Маия 1879 год. При всичкото това тия ще могатъ и слѣдъ издаването на заложенитѣ записи да исплащатъ обезщетението, колкото би останало непогасено, спорѣдъ слѣдующата таблица:

Прѣвъ	1-та година за всякои сто гр.	златни гр.	110	42
«	2-та	«	108	26
«	3-та	«	105	88
«	4-та	«	103	27

Прѣзъ	5-та	година	за	всякои	сто	гр.	златни	гр.	100	.	40
«	6-та	«	«	«	«	«	«	«	97	.	25
«	7-та	«	«	«	«	«	«	«	93	.	77
«	8-та	«	«	«	«	«	«	«	89	.	94
«	9-та	«	«	«	«	«	«	«	85	.	73
«	10-та	«	«	«	«	«	«	«	81	.	11
«	11-та	«	«	«	«	«	«	«	76	.	02
«	12-та	»	«	«	«	«	«	«	70	.	42
«	13-та	«	«	«	«	«	«	«	64	.	27
«	14-та	«	«	«	«	«	«	«	57	.	49
«	15-та	«	«	«	«	«	«	«	50	.	04
«	16-та	«	«	«	«	«	«	«	41	.	84
«	17-та	«	«	«	«	«	«	«	32	.	83
«	18-та	«	«	«	«	«	«	«	22	.	91
«	19-та	«	«	«	«	«	«	«	12	.	

Забѣлъжка. Въ погашението на капитализуваното обезщетение, за всякои сто гроша сж притурени по тридесетъ и осемъ стотини отъ грошъ за разности по издаванието на изложенитѣ записи, така щото всякой притѣжателъ въ погашението спорѣдъ тая таблица, на дълото плаща на Областний ковчегъ по 38 стотини повече за всякои сто гроша отъ дължимото обезщетение.

Д. Бояджиевъ : Отъ 31-й членъ разбирамъ, че всичкитѣ притѣжатели отъ първата категория, като прѣдпочитатъ да се исплатятъ на веднажъ, длъжни сж да се исплатятъ въ единъ срокъ отъ 61 деня. Азъ желая да зная, слѣдъ тоя срокъ, не ли е възможно да се исплати нѣкой, когато поиска и да не чака 19 години. Тука е казано : «Всичкитѣ ония претѣжатели, които направятъ такова заявление въ показаний срокъ, ще се считатъ да прѣдпочитатъ обезщетението, което дължатъ, постъпенно съ погашение по дванадесетъ на сто на всякоя година, въ периодъ отъ 19 год., който да се счита отъ деня на съставлението на тая областъ, сир. отъ 15-й Маия 1879 год. При всичко това, тии ще можтъ и слѣдъ издаванието на заложенитѣ записи да исплащатъ обезщетението, колкото би станало непогасено спорѣдъ слѣдующета таблица.» Азъ би желалъ да зная, не може ли нѣкой да се исплати и слѣдъ срокътъ отъ 61, день та да нечака 19 год.

Дир. Кесляковъ : Ако първата година иска да се исплати или пакъ втората, тукъ е казано, колко трѣбва да плати на годината. Ако по-дълго чака, пакъ е казано, колко трѣбва да плати. Тукъ е казано, за първата година, ща плати толкова, втората толкова и т. н. т. Таблицата това показва : която година искашъ, можешъ да се исплатишъ.

Прѣд. : Събранието приема ли тоя членъ ? (Приема.)

Д. Бояджиевъ : Има 4 члена, които никакъ не разбирамъ и сетвъ ще ги уча.

Прѣд. : Прѣминуваме къмъ прочитанието на чл. 32.

Секр. Гуневъ : (Чете.)

«Чл. 32. Като се измине срокътъ отъ шесдесетъ и единъ день за заявлението, за което се каза въ прѣдидущий членъ, комиссията съставлява списъкъ на притѣжатели-тѣ, които сж заявили, че щатъ платятъ изведнажъ обезщетението, което имъ се пада, отъ който списъкъ по единъ екземпляръ притурятъ на всякой отъ тройнитѣ списъци на описѣтъ.»

Прѣд. : Комиссията го приема безъ измѣнение, но да се направятъ списъцитѣ както се прие по-горѣ, т. е. вмѣсто «тройни», да се каже «на всѣкий съ 4-тъ тройни списъци на описѣтъ.» (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:)

«Чл. 33. Следъ като свърши така описа, комисията ще подпише четиритъ екземпляри и на двата списъка, като запише по колко листа има всякой отъ тяхъ, и по единъ екземпляръ отъ двата списъка ще вложи въ Окръжното Сѣдилище, Отделение Гражданско, а другитъ два екземпляра ще прати на Дирекцията на Финанцитъ, която следъ като запише нумерата на заложитъ записи и нумерата на имотитъ въ общий списъкъ повръща единий списъкъ на Финанциалний Началникъ въ Окръгътъ.»

Прѣд.: Комисията го приема безъ измѣнение. (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:)

ГЛАВА ПЕТА.

ПРѢПИСВАННЕ ПО ПРОДАЖБА ИЛИ ЗАЛОГЪ И ПО НАСЛѢДИЕ НА ОСВОБОДЕНИ ВАКЪВСКИ ИМОТИ.

Чл. 34. Когато по продажба или залогъ, или по наслѣдие има да се прѣписва нѣкой недвижимъ имотъ, който дължи обезщетение, продавачътъ е длъженъ да прѣдстави прошение за тая цѣль на Окръжното Сѣдилище, което прѣпраща прошението на финансовъ началникъ, за да забѣлжи на полето му, има ли отъ негова страна опозиция за прѣписването, като се дигне тая опозиция, ако има такава, Окръжното Сѣдилище извършва прѣписването, като забѣлжи у списъка въ стѣпна на забѣлжванията сръщу прѣписвания имотъ името и прѣзимето на новий притѣжателъ, който едновременно ще се извѣсти за тяжеститъ, които лежатъ върху новопридобитий му имотъ.»

Дир. Кесляковъ: Тука, дѣто е казано «на полето му», разбира се *кенарътъ* или празната страна на прошението.

Прѣд.: Комисията приема тоя членъ безъ измѣнение,

Д. Бояджиевъ: Да се каже «на *края* му» а не «на полето му». Подъ думата «поле», азъ разбирамъ нивята.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Бояджиевъ! Какво предлагате?

Д. Бояджиевъ: Прѣлагамъ, да се каже «на *края* му», както казватъ Турцитъ «*дѣръ кенаръ*», което значи на *края* празното мѣсто на книгата.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се това прѣдложение? (Не се подкрѣпя.)

Воденчаровъ: За по-голъмо пояснение. нѣка се каже тѣй: «... на Окръжното Сѣдилище, което прѣпраща прошението на финансовъ началникъ да забѣлжи *на сжщото прошение*, имали опозиция за прѣписването и т. н. т.» На сжщото прошение трѣбва да се пише и той може да го обърне, да пише, гдѣто иска.

Нейчовъ: Г-да! Правото да си кажа, тия членове ще направятъ много нѣшти лошо. Мнозина не ще знаятъ думата «на полето му», а и да я знаятъ, ние не трѣбва да ставаме даскали на хората и да ги учимъ, гдѣ трѣбва да пишатъ. Нѣка пишатъ, гдѣто има празно мѣсто на прошението.

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Воденчаровъ прѣдлага една поправка.

Д. Бояджиевъ: Да се не повтара втори нѣтъ, защото е казано: «прѣпраща *прошението* на финансовъ началникъ за да забѣлжи» — да се не казва «на *края* на прошението» и да се повтара, но да се каже: «за да забѣлжи на него и т. н. т.»

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Бояджиевъ прѣдлага да се тури «*на него*» вмѣсто «на *прошението*». Който сж съгласни да станатъ прави! (Трима ставатъ.) Г-нъ Воденчаровъ! Желаете ли да се гласоподава вашата поправка?

Воденчаровъ: Ако се подкрѣпи, турете я на гласоподаване. (Не се подкрѣпя.)

Прѣдсѣд. : Тогава остава членътъ, както си е. Преминуваме къмъ прочитанieto на чл. 35.

Секр. Гуневъ : (Чете :) «Чл. 35. Отсега всяко кметско свидетелство, което спорѣдъ правилника за владалата е потрѣбно за прѣписването на недвижимъ имотъ, трѣбва, подѣ отговорностъ на кмета, да показва, дали имотътъ, за който свидетелството се издава е билъ зависелъ отъ нѣкой вакуфъ или си е билъ свободенъ имотъ (мюлкъ.)»

Прѣдсѣд. : Комиссията прави една поправка : «подѣ отговорността на кмета и стар. свѣтъ.»

Златаровъ : Азъ мисля, че тукъ нетрѣбва да оставяме такъва голѣма отговорностъ само на единъ человекъ, който не може да е всевѣдущъ. Затова, като се съвокупятъ стар. свѣтъ и кмета ставатъ повече лица и по-свѣтло испитватъ, а отъ друга страна, отговорността нетѣжи само на единъ человекъ, който, колкото и да знае, не може всичко да знае.

Ив. Ев. Гешовъ : Това раздѣляние на отговорността, прѣложено отъ комиссията, е много добро нѣщо; но тукъ се казва, че свидетелството е «кметско» и много е вѣроятно да го дава той безъ да се допитва до Стар. Свѣтъ. Какъ тогава Стар. Свѣтъ ще отговаря за нѣща за които той нѣма властъ. Ако постановимъ, щото това свидетелство да бѣде не отъ кмета но отъ Стар. Свѣтъ, тогава разбирамъ Стар. Свѣтъ да носи отговорността; но догдѣ е казано въ началото на членътъ «кметско свидетелство», никой не може да направи отговоренъ Стар. Свѣтъ.

Прѣдсѣд. : Г-нъ Гешовъ прѣдлага да се каже, че само кметътъ отговаря.

Воденчаровъ : Щомъ прави рѣшение Стар. Свѣтъ, разбира се, че той ще и да отговаря. Г-да! Никога кмета, самъ по себѣ недава свидетелства, а особено, когато се касае за едно свидетелство върху едно имущество, той всегда разбира се, ще се допитва до Стар. Свѣтъ. Заради туй, като прѣдоставяме право само на кметовеъ да даватъ свидетелствата, а послѣ като полагаме и Стар. Свѣтъ за отговоренъ, то отъ само себѣ си се разумѣва, че кмета не ще да може да направи нищо безъ знанието и на Стар. Свѣтъ.

Гирджиковъ : Понеже това се прѣдвижда въ правилника за владалата, то въ него ще бѣде рѣшено какво свидетелство се изисква: да ли само отъ кмета или и отъ Стар. Свѣтъ. Заради това да не губимъ време съ разисквания какво трѣбва да бѣде свидетелството и отъ кого трѣбва да бѣде подпечатано. Въместо да се казва «подѣ отговорностъ на кмета» да се каже «подѣ отговорностъ на *подпечатавшиятъ* свидетелството». Ще се види тогава: да ли само отъ кмета е подпечатано или и отъ Стар. Свѣтъ.

Д. Бояджиевъ : Ставамъ най-послѣ да подкрѣпя прѣложението на Г-на Гирджикова, защото до колкото села и свидетелства съмъ дидѣлъ, знаа, че кметътъ никой пътъ не ги издава отъ само себѣ си, но трима или четирма ги подпечатватъ, а кмета като гужда печатътъ мисли, че потвърждава печатитъ на другитъ. Затова нѣка оставимъ отговорността на всичкитъ «подпечатавши свидетелството». Азъ отъ опитъ знаа, че се практикува тѣй: който е подпечаталъ, той отговаря. Само кметътъ да бѣде отговоренъ не разбирамъ.

Прѣдсѣд. : Г-нъ Гирджиковъ прѣдлага една поправка; да се каже: подѣ отговорностъ на *подпечатавшиятъ свидетелството*.

Гирджиковъ : И горѣ въ началото да се каже така: «Отъ сега всяко свидетелство издадено по отговорностъ на *подписавшиятъ* го и т. н. т.»

Златаровъ : Ако се неопрѣдели какво свидетелство или отъ кого е, то може да се мисли, че и отъ чаршията трима или четирма, които нѣматъ никаква властъ, могатъ

и тѣ да го подпечататъ. Затова, най-добъръ е, да се тури кметско, защото иначе нѣма официалностъ.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпи ли се доправката на Г-на Гирджикова? (Не се подкрѣпи.) Тогава турямъ на гласоподаване поправката на комисията, която прѣдлага да стане тоя членъ така: «Огъ сега всѣко кметско свидѣтелство, което спорѣдъ правилника за владѣлата е потребно за прѣписването на недвижимъ имотъ, трѣбва подъ отговорностъ на Кмета и на Стар. Съвѣтъ да показва, да ли имота и т. н. т.» Турямъ го на гласоподаване. Който сж съгласен съ поправката на комисията да станатъ прави? (Вишегласие.) Давамъ на гласоподаване членътъ изцѣло. (Гласове: за членътъ нѣма възражения!) (Други гласове: да се гласоподава!) Искатъ нѣкои Г-да, да се тури на гласоподаване членътъ.

Юруковъ: Нѣма нужда за гласуване на члена. Тукъ комисията или другъ нѣкой отъ Г-да членовѣтъ прѣдложи доправка, но тя се отхвърли. Ако имаме доправка, то незначи, че се възражава противъ цѣлий членъ. Слѣдвателно членътъ си остана. Ако станатъ нѣкои отъ Г-да депутатитѣ, че неговото сѣществувание е незаконно, тогава Събранието трѣбва да гласоподава; но тъй като нѣма никакво друго възражение, мисля, че не трѣбва да се гласоподава за членътъ, защото въ случай на едно малко небрежение, вѣроятно е; че членътъ може да падне и ние ще лишимъ неволно нашия законъ отъ единъ членъ, който е необходимо нуженъ за него.

Д-ръ Хахановъ: Азъ съмъ за членътъ, но мисля, че спорѣдъ Орг. Уставъ, всѣки законъ трѣбва да се гласува членъ по членъ. Заради това за всѣки членъ трѣбва да се гласува, за да се знае съ колко гласа се е приелъ и както сме правила до сега, тъй трѣбва да правимъ и отъ сега. Но понеже, спорѣдъ думитѣ на Г-на Юрукова сме щѣли да направимъ небрежение и незная още какво, то не трѣбва да се знае, съ колко гласа е приетъ. Ми се чини, че това не е право. Въпросътъ е толкова ясенъ, щото не трѣбва да се говори повече за него.

Прѣдсѣд.: 64-й чл. отъ Вѣтр. Правилникъ казва: (Чете:) «Въ опредѣлений отъ дневний редъ порѣдѣкъ, разискването на законопроекта се раздѣля на двѣ: първо върху проекта изцѣло, и второ, особенно върху всѣкой единъ членъ».

Ив. Ев. Гешовъ: Истина, това, което каза Г-нъ Д-ръ Хахановъ е тъй, но само когато има възражение, тогава се туря на гласоподаване. Обаче, у насъ е прието, че щомъ нѣма възражения, членътъ не се туря на гласоподаване. Тука се говори за поправки, но тѣ паднаха.

Саллабашовъ: И азъ съмъ за члена, но трѣбва да се гласоподава спорѣдъ Орг. Уставъ, който изисква, щото всѣкой членъ да се приема съ абсолютно вишегласие. Само това, дѣто желаятъ нѣкои да се гласоподава, е едно възражение и трѣбва да се гласоподава членътъ.

Юруковъ: Нѣка ми бѣде позволено да се несъглася съ почитаемия прѣдговорившия, че Орг. Уставъ изисква това. Ние не трѣбва да прѣнебрѣгваме и това, че ние сме имали до сега една практика въ Обл. Събрание, спорѣдъ която практика, членътъ се приема или не; има ли възражения, тогава се гласоподава. Тукъ при тоя членъ нѣмаше сѣществени възражения. Просто по желанието на нѣколцина саде да ставаме и да съдаме хопъ хопъ. (Гласове: Да се тури на гласоподаване за да се свърши работата.)

Прѣдсѣд.: Какъ желае Събранието: да се гласоподава ли членътъ или да не се гласоподава? (Гласове: Да се гласоподава.) Тогава, които приематъ тоя членъ да станатъ прави, (Болшинство.) Приема се. Минуваме къмъ прочитанието на 36-й чл.

Секр. Гунзвъ: (Чете:) «Чл. 36. Когато се прѣдстави прѣдъ Околийскій Сѣдникъ исканне за прѣписване, той трѣбва да се увѣри прѣди всичко да ли недвижимъ имотъ,

на който прѣписванието се иска, си е билъ свободенъ имотъ (мюлкъ) или ако е билъ зависялъ отъ нѣкои вакъфи, отъ коя категория е и ако е отъ втората категория, отъ кой видъ.

Околийскій Сѣдникъ ще може да прѣписва, въ границитъ на пълномощието си, недвижимъ имотъ, който е билъ зависялъ отъ вакъфъ, когато имотътъ е отъ първий или отъ третий видъ на втората категория; но ако недвижимъ имотъ, на който се иска прѣписванието, е билъ вакъфски отъ първата категория или отъ вторий видъ на втората категория, тогава продавачътъ е длъженъ да подаде прошениято си, като забѣлжи и името на купвачътъ, на Окръжното Сѣдилище, което слѣдъ като извърши формалноститъ, за които се каза въ 34-й членъ, повръща прошениято съ надписъ, до Околийскій Сѣдникъ, за да извърши прѣписванието». (Приема се.)

(Чете:) « *ГЛАВА ШЕСТА. За издаването на заложенитѣ записи.* »

Чл. 37. Обезщетението, което се пада на религиозни общества или на религиозни, училищни или благотворителни заведѣния за преобръщанieto въ свободна собственостъ на недвижими имоти, които сж зависели отъ тяхъ, ще се даде на имѣющитѣ право въ заложни записи ».

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение.

Златаровъ: Тука трѣбва да се тури, че когато единъ притежателъ се исплати, съврѣменно и правителството да изплаща своята часть. Трѣбва, безъ да минемъ тая глава, да се тури това.

Прѣдсѣд.: Чл. 40-й говори за изплащанieto и слѣдъ приеманieto на чл. 40-й можете да предложите това. — Комиссията приема безъ измѣнение 37-й чл. (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 38. Заложенитѣ записи ще бждатъ издадени по сто, по хилядо и по десетъ хиляди гроша златни, платими на носителъ и носящи лихва по десеть на сто на година.»

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение.

Ив. Ев. Гешовъ: Неможе ли 10 % , да стане по-малко? 10 % ще се даватъ отъ притежателя и 10 % отъ правителството, защото тука сж касае и за ония зложени записи, които правителството ще издава сръща тия вакъвски задължения, съ които ще се ползува въ бждще. Азъ би желалъ да зная, да ли това количество неможе да се намали, защото нашето правителство, зима пари на заемъ по съ 6 % на годината, тогава защо въ тия записи да бжде 10 %? — Нѣка направимъ смѣтка и ще видимъ, че доста ще ни коштува.

Дир. Кесяковъ: Такъва смѣтка каквато Г-нъ Гешовъ предлага, само тогава можаше да се приеме, ако се приемеше тая смѣтка и за капитализуванieto. Затова земелната мърка за капитализуванieto се е зела и тукъ.

Нейчовъ: Незная кои членове отъ закона ни задължаватъ да приемемъ ежщата мърка, която ни прѣдлага Г-нъ Кесяковъ. Г-да! ако имамъ вѣра въ нашата областъ, азъ никой пакъ негарантирамъ тия записи въ ковчега. Затова мисля, че 6 % сж довольно.

Дир. Кесяковъ: Справедливо ли е Г-да, който има днесъ 10,000 гр., да го неоставиме да земе приходъ 1000 гр. които не ще му платимъ на сѣщия день, а въ продължение на 19 год. Справедливо ли е да му плащаме по-малко отъ прихода му? Той е ималъ здравъ приходъ 1000 гр., трѣбва ли да му отнемаме отъ прихода? 1000 гр. е всичкий му капиталъ и трѣбва да му се плаща, защото той е длъженъ пакъ да ги харчи за вакъвски работи: за поддържане на софтитъ му, за поддържане на нѣкои хора, които сж посвѣтили тия имущества; или пакъ съ тия пари ще се правятъ черкви, джамии, сиропиталища и пр. Значи, тия пари ще се харчатъ за богоугодни заведѣния.

Заради това несправедливо е, щото единъ чловѣкъ, който има 100 лири, да му кажемъ, че трѣбва да земе 80 вмѣсто 100, и отъ туй слѣдва, че той трѣбва да се ползува наравно съ ония приходи, които е получавалъ.

Прѣдсѣд. : Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ прѣдлага да . . Думата има Г-нъ Нейчовъ.

Нейчовъ: (Гласове: исчерпано е!) Искамъ думата! Единъ пжтъ съмъ говорилъ. Г-да! Г-нъ Кесляковъ казва, че приходътъ отъ имота е сигуренъ и ония, които го притѣжаватъ трѣбва скѣпно да се обезщетяватъ. Но не е тѣй Г-да. Азъ негледамъ по-сигуренъ приходъ отъ тоя, който ще се плаща отъ областний ковчегъ. Тоя приходъ е несигуренъ отъ всички други, а оня отъ областний ковчегъ като е най-сигуренъ, трѣбва да бѣде по-малъкъ.

Ив. Ев. Гешовъ: Тукъ въ Орг. Уставъ, ал. ж на 486 чл. казва, че тия заложни записи ще бѣдѣтъ отъ 100, 500, 1000 и 10,000 гр. и ще носятъ една опредѣлена лихва, но неказва и каква лихва. Остава се на законътъ да опредѣли каква лихва. Нека забравяме, че чл. 488 казва, че капиталътъ и лихвата сѣ гарантирани отъ областний ковчегъ и тѣ ще бѣдѣтъ дългъ на правителството, което въ случай на нужда, трѣбва да ги плаща, когато му се поднесѣтъ заложните записи. Ако се повърнемъ на чл. 16-ий отъ настоящий законопроектъ ще видимъ, че обезщетението за десѣтъцѣтъ, които зематъ мютевеллинтѣ, ще имъ се плащатъ пари и това обезщетение пакъ ще тѣжи на областний ковчегъ. Областний ковчегъ ще дава прямо лихвитѣ, ще исплаща и ще се казва, че всичкий дългъ остава на правителството. Сега питамъ: правителството неможе ли да намѣри пари съ по-евтина лихва? — Може. Но Г-нъ Кесляковъ казва, че като се даде на чловѣка, трѣба да му се дава справедливо, каквото да е достатъчно. Добрѣ, но на тоя частъ ще му се даде заложенъ записъ и той много добрѣ може да го прѣдаде. Трѣбва Г-да да земаме прѣдъ видъ всичкитѣ съображения. Непрѣбва да забравяме, че има банкови учрѣждения съ 6 % лихва, и тия банкови учрѣждения всѣкога ще ни дадѣтъ 6 %. Слѣдователно, притѣжателитѣ ще зематъ пари и ще ги употребятъ както тѣ мислятъ за по-полезно. Пакъ моля, да се обърне посериозно внимание на тоя членъ. Неправя никакво прѣдложение, но види ми се, че ще се натовари областний ковчегъ, ако приемемъ членътъ тѣй, както е въ законопроекта.

Дир. Кесляковъ: Ако казахъ здравъ приходъ, неказахъ, че билетитѣ не сѣ здрави, но казахъ, че тѣ иматъ здравъ приходъ напр. легъ 100 гр. Ако Г-нъ Гешовъ желае да се плаща 6 % лихва, защо ги капитализувахме възъ 10 %, когато единъ приходъ е 100, 500, 1,000 или 150, 600 и 2,000. На 2000 гр. пакъ ще се плащатъ 5 % лихва. Затова като се капитализувахъ възъ 10 %, трѣбва и лихва да имъ се плаща 10 %. Тукъ можемъ да даваме по-евтини пари, но въ сѣщото врѣме трѣбва да се земе сѣщата мѣрка, която се е зела и за капитализуването.

Воденчаровъ: Азъ съмъ Г-да за членътъ, да си остане тѣй както си е. Най-сетнѣ, обясненията дадени отъ Г-на Директора на Правосѣдието ме убѣдиха. (Подпрѣдсѣдателъ Чомаковъ заема прѣдсѣдателското мѣсто).

Г. Груевъ: Г-да! Азъ съмъ на мнение, че единъ, който е приемалъ 1,000 гр. сега да му се даватъ ерѣцу тоя приходъ 500 гр., това не е право. Това въ конце концовъ може да се приеме, но ще кажа, че областъта до сега е имала възможность да намира пари по съ 5 и 6 %, и е печелила отъ това. Затова вмѣсто да се плащатъ скѣпни лихви, нѣка се направи заемъ, за да се избави областъта отъ голѣми лихви. Какво е това право, когато вмѣсто 10 % се даватъ нѣкому 5 %? Капитализуването да се прави възъ 10 %, а лихвата да се плаща по 5 %? Това не ще бѣде логично и праведно. (Гласове: Према се членътъ както си е! Други Гласове: да се гласоподава!)

Прѣдсѣдающій: Приема ли се членътъ както си е? (Приема се).

Секр. Гуневъ: (Чете):

«Чл. 39. Капиталътъ и лихвата на всичкитъ заложни записи сж гарантирувани отъ областний ковчегъ и отъ прѣобърнатитъ въ свободна собственостъ недвижими имоти.

Всякой заложний записъ ще има забѣлжено нумерото по редъ, подъ което недвижимий имотъ или недвижимитъ имоти, за обезщетение на които е издаденъ, сж вписани въ общий списѣкъ на прѣобърнатитъ въ свободна собственостъ вакъвски имоти, и ще носи забѣлжка, че имотътъ или имотитъ подъ това номеро сж подъ залогъ срѣщо тоя заложний записъ за гаранция на исплащанието на капитала и лихвитъ му». (Приема се).

(Чете): «Чл. 40. Заложнитъ записи ще се исплатятъ въ деветнадесетъ години, броими отъ деня на съставлението на тая областъ, като се погасява всѣкоя година, по една деветнадесета часть».

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение.

Златаровъ: Тукъ му е редътъ, да се притури една алинея при тоя членъ, защото думата е за лихвата, и понеже тая лихва е много скъпа, то повечето хора ще прѣдпочетатъ да я платятъ изведиждъ и въ такъвъ случай трѣбва и правителството да плаща своята часть; затова прѣдлагамъ да се притури тукъ една втора алинея, за да стане чл. 40-й така: (Чете): «Чл. 40. Заложнитъ записи ще се исплатятъ въ 19 год., броими отъ деня на съставлението на тая областъ, като се погасява всѣкоя година по една деветнадесета часть. *Но когато се исплатятъ въ по-краткъ срокъ, тогава може да се исплати и дължимото отъ областний ковчегъ количество*».

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се това прѣдложение? (Подкрѣпя се.) Които сж за него да станатъ прави! (Гласове: писмено да се направи!)

Златаровъ: (Занася прѣдложението си писмено.) (Гласове: да се прочете още еднажъ!)

Секр. Гуневъ: (Чете го:) «Но когато нѣкой отъ държателитъ, заплати въ по-кратко врѣме, то трѣбва и правителството да погаси дължимото отъ областний ковчегъ количество.»

Воденчаровъ: Мисля, че вмѣсто да се задължава правителството съ думата «трѣбва», по-добрь е да се каже «може» за да оставимъ свободно правителството.

Калчовъ: Азъ мисля, че може да стои думата *трѣбва*. Естествено е, че щомъ единъ чловѣкъ си плати, то и правителството трѣбва да исплати припадающата часть.

Нейчовъ: Г-да! Тая прибавка не е излишна, както каза и Г-нъ Калчовъ. Въ ни единъ законъ не се туря тѣй: «може» въ законитъ не се прѣдполага, но се *заповѣда*.

Матакиевъ: Правителството ни, като е отеческо правителство, ще глѣда, разумѣва се, да погаси на-скоро тия дългове. Ми се чини, че тая алинея, ако я приемемъ, ще направи много затруднения на правителството въ приспособлението на тоя членъ. Зарадъ туй, азъ мисля, че ако се остави членътъ тѣй както си е, ще бѣде по-добрь.

Г. Груевъ: Азъ подкрѣпямъ прѣдложението на Г-на Златарова, именно затова, защото ония отъ държателитъ, на които ще оставимъ въ рѣцѣтъ тия имоти, щъ ги иматъ до тогава, до когато се наплати дължимото количество до пара. Притежателитъ на тия имоти ще иматъ интересъ да ги исплащатъ по-напрѣдъ по двѣ причини: първо, да недаватъ лихви и второ, защото всѣкога, когато единъ имотъ е подъ залогъ не е свободенъ. За тия двѣ причини, притежателитъ ще се грижатъ да исплащатъ обезщетението день на-прѣдъ, но разбира се само оная часть, която се пада тѣмъ. Но съ исплащанието обезщетението само отъ държателитъ, имотътъ не се освобождава отъ залогъ, защото и правителството дължи една часть, особено за вакъфскитъ имоти отъ първата категория, и вторий видъ отъ втората категорія, и защото отъ венчкитъ имоти отъ втората катего-

рия: първий и третий видъ, само правителството ще плаща обезщетението. Но за тия имоти за които хората ще плащатъ, тѣ ще плащатъ, но ако правителството неисплаща своята частъ, тогава тия имоти ще стоятъ въ залогъ, до когато и правителството исплати своята частъ. Заради това, ще е много добръ, ако се приемеше предложението на Г-на Златарова и да се тури като втора ал. на чл. 40-й, толкось повече, че понеже лихвата е 10% и веѣкога ще можѣтъ да се намиратъ пари съ по-малка лихва, по-добръ е, да се направи заемъ съ по-еѣтина лихва за да се избавятъ отъ залогѣтъ недвижими-тъ имоти на хората. Прося позволения на Г-на Златарова да се тури една поправка въ предложението му, а именно да се каже: «*въ сѣщата година може да се исплати и пр.*» (Златаровъ: Приемамъ тая поправка).

Прѣдсѣд. Приема ли се поправката на Г-на Груева? (Приема се). Които сѣ съгласни съ предложението на Г-на Златарова, допълнено отъ Г-на Груева да станѣтъ прави. (Болшинство.)

Сжр. Гуневъ: (Чете:) Чл. 41. Дирекцията на Финанциитѣ ще се споразумѣва съ Отдѣла на Отоманската Императорска Банка въ Пловдивъ за издаването на заложнитѣ записи, за погашението имъ и заплащанieto отъ речената Банка на лихвитѣ и погашението всякоя година, което плащание ще става въ едно опредѣлено врѣме въ Пловдивъ и Цариградъ.

За тая цѣль Дирекцията на Финанциитѣ ще сключи съ речената Банка една конвенция, която трѣбва прѣдварително да се одобри отъ Частний Сѣвътъ на Главний Управителъ и отъ Постоянный Комитетъ. »

Прѣдсѣд. Комиссията го приема безъ измѣнение.

Нейчовъ: Азъ незная, защо само съ Отоманската Банка да се споразумѣе Дир. на Финанциитѣ и защо да не бѣде банката, която е по-сгодна и по-лѣсна.

Дир. Кесяковъ: Турена е, Отоманска Императорска Банка, защото тя е припозната като правителствена.

Калчовъ: Коего казва Г-нъ Кесяковъ не е истина. Азъ незная, да ли туку е припозната Отоманската Банка като правителствена. Вгоро прѣдлагамъ, щото думитѣ «Пловдивъ и Цариградъ» да се исхвърлятъ. Отъ гдѣ ще се плащатъ заложнитѣ записи, ще оставимъ на врѣмето да ни покаже.

Г. Груевъ: Защо е туренъ тоя членъ, ще видимъ отъ чл. 486 ал. О. Тамъ се казва: (Чете:) «Законѣтъ ще рѣши, да ли частъ отъ тия дѣла трѣбва да се вѣвърн на нѣкоя вече сѣществующа банка, която има да се основе нарочно за тая цѣль». Затова Г-да-трѣбваше тука да се опредѣли банката съ която Дир. на Финанциитѣ ще се съгласи да исплаща тѣ заложнитѣ записи: а тука се казва Отоманска Императорска банка, защото нѣма друго кредитно учреждение въ областъта. Ако Събранието е на мнение, да се състави друга една банка нарочно за тая цѣль, тогава може да се измѣни членѣтъ; но друга банка въ областъта нѣма, нито по-лоша, нито по-хубава.

Ив. Ев. Гешевъ: Мисля, че въ тоя смислъ можемъ да земемъ Орг. Уставъ и да се каже: «Директорѣтъ на Финанциитѣ може да се споразумѣе съ банката, която се покаже по-сгодна.» Азъ поне тѣй разумѣвамъ ал. О, че Орг. Уставъ не ни налага да опредѣлимъ тая банка въ самий законъ. Само се казва: «законѣтъ ще рѣши.» Затова ние можемъ да оставимъ това тѣй както е въ Уставѣтъ и Дир. на Финанциитѣ да опредѣли тая банка.

Г. Груевъ: Никакъ не разумѣвамъ, че тая алинея прѣдоставя право на Дир. на Финанциитѣ да опредѣлява банката. Азъ разбирамъ да учрѣди банка, но да му прѣдоставимъ правото да опредѣлява: коя банка да погасява заложнитѣ записи, никакъ не е до-

бръ. Орг. Уставъ казва : «Законътъ ще ръши» а не Дир. на Финанциитъ. За това ние да кажемъ въ члена, или, че ще се направи споразумѣние съ съществуващата банка, или нова банка ще се устрои. Ако мислимъ да устройваме нова банка, тогава може да се измени члена и вмѣсто «Отоманската Императорска Банка» да се каже *новата банка която ще се устрои,* но законътъ никога не може да прѣдоставява право на Дир. на Финанциитъ да опрѣдѣлява банката.

Д-ръ Хакановъ: Ми се чини, че Орг. Уставъ никакъ не задължава и не ни казва именно на коя банка да се дадѣтъ тия операции. Ние тукъ задължаваме Дир. на Финанциитъ да опрѣдѣли банката, на която трѣбва да се дадѣтъ тия операции. Може би Обл. Събрание желае, щото една частъ отъ тия операции да направи самия Дир. на Финанциитъ. Законътъ никакъ не ни задължава да ги дадемъ на известна банка и ние можемъ да ги дадемъ на банка, която желае Обл. Събрание. Нито Орг. Уставъ ни задължава нѣщо въ това отношение. Азъ мисля, че ще направимъ прѣкалено прѣдпочтение на Оттоманската Банка, ако и дадемъ такива правдини за които много други банки тичатъ.

Прѣдсѣд. : Сега има двѣ мнѣния : едно да се каже «Отоманската Императорска Банка» и друго «Дир. на Финансиитъ да опрѣдѣли тая банка.»

Нейчовъ : Да се исхвърли отъ члена фразата «Императорската Оттоманска Банка.» и да се каже «на която банка Дир. на Финанциитъ намѣри за добръ.»

Прѣдсѣд. : Които сж съгласни законътъ да не опрѣдѣлява банката . . . Думата има Г-нъ Гешовъ.

Ив. Ев. Гешовъ : Прѣлагамъ да се рече така : Директорътъ на Финансиитъ се споразумѣва съ оная банка, която прѣдстави най-добри условия за издаването на зложнитъ записи.» Втората алинея да се остави както си е.

Прѣд. : Приема ли се прѣдложението на Г-на Гешова? (Приема се.) Които сж съгласни да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се членътъ съ поправката на Г-на Гешова. Втората алинея си остава както си е. Пристъпваме къмъ чл. 42-й и последний.

Секр. Гуневъ : (Чете:) «Чл. 42. Единъ особенъ правилникъ, изработенъ отъ една комиссия, състояща отъ единъ прѣдставителъ на Министерството на вакуфитъ при В. Порта и измежду най-главнитъ специални настойници на вакуфи (мютевелли), и потвърдени отъ Главний Управителъ, ще опрѣдѣля начина, по който ще се уздравятъ количествата, които се падатъ на религиознитъ, училищнитъ или благотворителнитъ завѣдения въ областта отъ обезщетението, което ще се плати въ зложни записи на носителъ.»

(Прѣсѣдателятъ Г. Груевъ си заема прѣсѣдателското мѣсто.)

Прѣд. : Комиссията приема тоя членъ безъ изменение. (Приема се.) Жалае ли Събранието, да се туря на гласоподаване изцѣло. (*Гласове :* на утрѣшното засѣдание.)

Единъ Депутатъ : Предлагамъ да се даде отпущъ за 5 минути.

Златаровъ : Двѣтъ таблици, за които казахъ по-напредъ, сж готови. Ако желаете, слѣдъ 10 мин. отпущъ ще ви ги дамъ, защото за сега третя таблица не е още свършена.

Прѣд. : Утрѣ, когато се чете законътъ изцѣло, ще се притурятъ таблицитъ. (*Гласове :* да продължаваме дневний редъ).

Калчовъ : Добръ ще бѣде да се дигне дневното засѣдание.

Прѣд. : Защо?

Калчовъ : Защото нѣма какво да работимъ.

Прѣд. : Има. На дневний редъ дохожда запитванието на Г-на Юркова.

Юрковъ : Почитаемитъ ми събратия помнятъ добръ причинитъ, по които отложихъ запитванието си за днесъ, но азъ негѣдамъ, че тия причини сж изравнени днесъ и затова отлагамъ запитванието си за идущето засѣдание.

Прѣд.: Дохожда на дневний редъ запитването на Г-на Матакиева за окупирането на непрѣдаденитѣ Помаци въ Родопскитѣ планини.

Матакиевъ: По сѣшитѣ причини и азъ ще отложѣ запитването си, защото нѣма кой да ми отговори, тѣй като Г-нъ Дир. на Вжтр. Дѣла отежтетува.

Прѣд. 6-й прѣдмѣтъ на дневний редъ е запитването на Ив. Х. Петрова за положението на финанцитѣ въ областъта.

Ив. Х. Петровъ: И азъ отлагамъ запитването си, до когато се прочете рапортьтъ на поправителний бюджетъ.

Прѣд.: На 7-й редъ дохожда, запитването на Г-на Д-ра Дагорова, по администрацията на щаба на Милицията.

Д-ръ Дагоровъ: И азъ се принуждавамъ да отложѣ моето запитване, защото имамъ още свѣдения, които трѣбва да исчерпя отъ Дирекцията на Финансингъ. И зарадъ туй моля да се отложи запитването ми отъ днесъ за утръ, тѣй като неможахъ да исчерпя до днесъ всичкитѣ злоупотребления, които сж станали въ щаба на милицията.

Прѣдсѣд.: Дневний редъ е исчерпанъ. (Гласове: да се дигне засѣданието!)

Ив. Ев. Гешовъ: Много ми е жално Г-да, за това, което днесъ стана въ Събранието. При такъвъ пълень съставъ и при такъвъ пълень дневенъ редъ, запитванията се отложиха едно по едно и ние оставаме сега безъ работа. Азъ поне мисляхъ, че ония Г-да, които извѣстятъ, че иматъ запитвания, сж зели всичкитѣ потребни свѣдения и тогава ги полагатъ на дневний редъ. Ето сега, четрима наши събратия, отложиха запитванията си едно слѣдъ друго. Може би нѣкои Г-да да сж имали намѣрение да правятъ нѣкакви прѣдложения или запитвания, но като сж видѣли такъвъ пълень дневенъ редъ не ги направиха. Сега тия Г-да ставатъ причина въ срѣдъ пладнъ да се затвори засѣданието. Такива работи бихъ желалъ вторий пѣтъ да се неповтарятъ, защото както виждате Г-да, врѣмето ни е кѣсо.

Д-ръ Дагоровъ: Въ отговоръ на почитаемиъ ми събратъ Г-на Ив. Ев. Гешовъ има да кажа, че азъ не се надѣяхъ, щото нашата законодателна дѣятелность да може да свърши днесъ такъвъ единъ проектъ отъ 40 и толкова си члена, и освѣнъ това не се надѣяхъ, че дневний редъ ще се исчерпи тѣй лѣсно. Именно, азъ моето запитване щѣхъ да го направя попослѣ, но почитаемата трибуна прѣдизвика да направя такова запитване по-рано за да докажа, че думитѣ исказани отъ Г-на Бояджиева и отъ Г-на Воденчарова, не сж безосновни, както искаха да ни кажатъ отъ официалната трибуна, но че сж на законна почва. (Гласове: да се затвори засѣданието!)

Ив. Найденовъ: Каквито и да сж причинитѣ изложени отъ Г-да запитвачитѣ, но азъ мисля, че сж неоправдателни и забѣлѣжката на Г-на Ив. Ев. Гешова е справедлива. Зарадъ туй, за да се избѣгнѣтъ за напредъ тия бъркотии, азъ мисля да прѣдложѣ и моля почитаемото Събрание, да се избришатъ всичкитѣ тия запитвания и ония които иматъ намѣрение да ги правятъ да ги направятъ, когато бѣдѣтъ готови, а не да губятъ врѣмето на Събранието както днесъ.

Матакиевъ: Азъ мисля, че Г-нъ Найденовъ нѣма право да отнѣма правото на депутатитѣ да правятъ запитвания

Нейчовъ: (Прѣсича го.) Ще говоря върху едно друго . . . (Смѣхъ.)

Прѣдсѣд.: Г-нъ Нейчовъ! Нѣмате още думата. Г-нъ Матакиевъ не е още свършилъ.

Матакиевъ: (Слѣдва.) Ще отговоря на Г-на Гешова, че отложихъ запитването си, не че нѣмамъ свѣдения, но по съвсѣмъ друга причина, която привѣдохъ. При все това, ако обича Събранието, азъ съмъ готовъ всѣки пѣтъ да го направя, щомъ Събранието е

пълно и желае да слуша и да се занимава съ тоя въпросъ. Азъ съмъ готовъ и сега да направя запитванието си.

Юрковъ: Азъ ще кажа, че това което каза Г-нъ Найденовъ, е отсѣдено отъ само себѣ си да падне; но все таки, нищо непрѣчи на единъ депутатъ да отложи своето запитване. Събранието неможе да отиѣме правото на единъ депутатъ да прави запитвания. Че Г-нъ Гешовъ не разбира, че запитвача не е ималъ врѣме да събере свѣденія, и азъ тѣй сѣщо незнаехъ, че ще се отложи законопроектътъ за печата. Ето, че чловѣкъ неможе да прѣдвиди всичкитъ причини. Затова именно, всичкитъ запитвачи сѣ турили запитванията си на дневний редъ по тая погрѣшка. При все това, азъ пакъ щѣхъ да питамъ Г-на Дир. на Финансиитъ, но понеже го нѣма, то азъ немога да го направя въ отсѣдствието му, тѣй като се отнася до него.

Нейчовъ: Г-да! На дневний редъ на утрѣшното заседание има да говоря за достиганieto да има единъ курсъ цѣната на паритѣ. Има оплаквания отъ страна на монитѣ избиратели по тоя въпросъ и азъ съмъ длъженъ да прѣдложа на Обл. Събрание: да се направи една цѣна на паритѣ. Това да се тури на дневний редъ за утрѣшното заседание.

Воденичаровъ: Г-да! До колкото можахъ да чуя, Г-нъ Ив. Х. Петровъ, отложи своето си запитване до тогава, до когато се прочете рапортътъ на тая комиссия, която е опълномощена да разглѣда нѣкои смѣтки въ Дир. на Финанциитъ по поправителний бюджетъ. Знаемъ Г-да, че тая комиссия, става вече единъ мѣсяцъ какъ работи и още непрочита рапорта си. Азъ желая, щото тая комиссия да прочете рапорта си, защото Обл. Събрание съ нетѣрпение чака да чуе рапорта и'.

Д-ръ Хакановъ: Прѣдлагамъ да се затвори заседанието и да се нареди утрѣшний дневенъ редъ, защото днешний дневенъ редъ е исчерпанъ и не трѣбва да си губимъ врѣмето напразно.

Ив. Ев. Гешовъ: Искахъ да кажа на Г-на Юркова, че небѣхъ азъ за отлаганieto законопроектътъ за печата. Ако небѣхъ тия многобройни запитвания, можаха мнозина Г-да депутати да не гласоподаватъ за отлаганieto му.

Найденовъ: Азъ искамъ думата само за едно обяснение на г. г. Матакиева и Юркова, (Гласове: исчерпано е! Стига вече!) че азъ не разбирахъ тия причини, когато говоряхъ за отлаганieto, но имахъ прѣдъ видъ запитвачитъ, които исповѣдаха, че не сѣ готови.

Прѣдсѣдат: Дневний редъ се исчерпи. Разискванията сѣ исключени. Утрѣ ще имаме заседание часътъ точно на 12. Дневний редъ е слѣдующій:

1. Прочитание таблицитѣ на Г-на Златарова.
2. Гласуване законопроектътъ за вакѣфитъ изцѣло.
3. Разискване законопроектътъ за печата.
4. Запитванието на Г-на Юркова за кадастра.
5. Запитванието на Г-на Матакиева, за непредаденитъ помаци.
6. Запитванието на Г-на Дагорова, за злоупотрѣбленията въ Щаба на Милицията. и
7. Прѣдложението на Г-на Нейчова за уравнение курса на паритѣ. Сега ще слѣдва провърката на депутатитѣ.

Секр. Гуневъ: (Прочита списъкътъ на прѣдставителитѣ.)

Прѣдсѣд: Засѣданието е затворено.

(Конецъ въ 4 часа. 15 мин. послѣ пладнѣ.)

Прѣдсѣдатель *Т. ГРУЕВЪ*

Секретаръ : *Н. ГУНЕВЪ*

Стенографъ: *ХР. КОНСТАНТИНОВЪ.*